

THE LITHUANIAN WEEKLY
"KOVA"
Published every Friday by the
LITHUANIAN SOCIALIST FEDERATION OF AMERICA
[Incorporated April 28, 1908.]
"KOVA"
1815 E. Moyamensing Avenue
PHILADELPHIA, PA.

KOVA

LIETUVIŠKAS SAVAITRAŠTIS
"KOVA"
Išleina kas Pėntnyčia. Leidžia
LIETUVIŲ SOCIALIZSTŲ SAJUNGA AMERIKOJE
Inkorporuota Balandžio 28 d. 1908.
"KOVA"
1815 E. Moyamensing Avenue
PHILADELPHIA, PA.

Nr. 36.

Philadelphia, Pa., 9 d. Rugsejo (September), 1910 m.

Metas VI.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA

TURINYS.

[VAIRŪS STRAIPSNIAI.

J. B. S.	Mūsų šios dienos klausimai.....	433
P. Kovas	Socijaldemokratų mokslo pamatai.....	435
L. F. d' M. R.	Geriau būti dirbtuvės darbininke ir tt.....	436
Margeris	Ar reikalinga kariumenė.....	436
Smulkutis	Teisybė, bet ne vietoj.....	438
Taunis	Ar pridera lišti į svetimą sąžinę.....	439
Kasparka	Atsakymas p. Dagui.....	439
	Emilius Seidel atsisako sveikint Rooseveltą.....	438
Baranuckas	Atsakymas, ką reik daryti su šmeižikais.....	439
LAIŠKAI Į REDAKCIJĄ.....440		
BELETRISTIKA ir POEZIJA.		
Strazdas	Per išpažintį.....	440
"	Saulei tekant.....	442
KORESPONDENCIJOS.....442		
SAJUNGOS REIKALAI.....443		

THE LITHUANIAN WEEKLY "KOVA" PUBLISHED EVERY FRIDAY BY THE Lithuanian Socialist Federation of America

J. B. SMELSTORIUS, Editor J. GRINIUS, Business Manager

SUBSCRIPTION RATES in all parts of the World		PRENUMERATA visose dalyse sviet	
One year	\$2.00	Vieniems metams	\$2.00
Six months	1.00	Šešioms mėnesiams	1.00
Three months	.50	Trims mėnesiams	.50

ADVERTISEMENT RATES ON APPLICATION. APGARSINIMU KAINOS ANT UŽKLAUSIMO.

"KOVA"

1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa. Telefonas, Keystone, Main 2958.

ARTISTIŠKOS, IMPORTUOTOS ATVIRUTES, PIRMU KARTU AMERIKOJE

REPRODUKTUOTOS iš visam pasaulyje pasigarsėjusių paveikslų; puikiai koloriuotos natūrališkose spalvose; varsa ir išdirbystė tikrai artistiški. Kaina: 3, už 25c. 7, už 50c. 15, už \$1.

5c.

Rouget de l'Isle, pirmusyk dainuojantis "Marselietė", puikiai koloriuota atvirutė, importuota stačiai iš Paryžiaus.

Speciališką kainą 5c.

"KOVA" Atvirų Laiškelių Skyrius 1815 E. Moyamensing Ave., PHILADELPHIA, PA.

TIK ANT TRUMPO LAIKO PROGA.

Gauti vieną dolerį knygomis!

Kiekvienas, kuris tik per mane užsirašys sau, arba kitą naują skaitytoją laikraščiui priklausin, prisidant \$2.00 ant mano vardo, apturės vieną iš čion paminėtų laikraščių: t.y. "KOVA", "LIETUVA", "VIENYBĖ LIET." ar "LAISVĄJA MINTI" per istius metus; taip pat gaus dovanai parslają knygą "BALTRAMIEJAUS NAKTĮ", versta iš prancūzų kalbos, kurios kaina 75c. Ir dar "GRAMATIKA" (MOKYTOJĄ) iš kurios išmoksi angliską KALBĄ taip labai reikalingą Amerikoje. Laikraščių prenumerata metams vistiek 2 dol. kastoja, jei užsirašyt iš rėdystės, bet kuris per mane užsirašys, tai gaus ir laikraštį ir labai naudingas knygas. Kaip tik prisilps 2 dol. už naują skaitytoją, tuojaus viską apturės. Metas skaitosi nuo dienos užsirašymo. Duodu dovanas, kad laikraščių skaitytojai dangintų ir lietuviai, kaip ir sveitintačiai turėtų gramatiką, išmoktų angliską kalbą.

JOHN NAUJOKAS, 120 Grand St., Brooklyn, N. Y.

THE JUNGLE „Rasla“ dar galima gauti, prisidant VIENĄ DOLERĮ.

Chikagiečių atydai.

Balius parengtas per Lietuvių Neprigulmingą Kliubą, kuris atsibus 10 d. Rugsejo, prasidės 8 val. vakare. Freiheit Turnes Hall Nr. 3417—4-tos S. Halsted St.

Širdingai užkvičiame visus atsilankyti, nes visi busite užgandinti. Įžianga 25 c. porai.

Kviečia Komitetas.

Gražus pasilinksminimo vakaras, su latvišku teatru. Šokiai prie geriausios muzikos. Atsibus 10 dieną Rugsejo Mercantile Hall, 849—51 N. Franklin, St. Philad., Pa. Kurie atsilankys, bus užgandinti. Užprašo komitetas.

TURKEY RED

CIGARETTES

padarytos iš gryniausio Turkijos tabako ir turi puikų skonį, kurį rasite tik tai cigaretuose kogeriausio skyriaus.

Pirkite pakelį šiandien!

Pabandykite vieną pakelį ir jūs nenorėsite kitokių. Suvienytų Valstijų prezidentas negali rukti geresnių, kaip Turkey Red Cigarettes.

Parduodama visose pardavyklose

A Anargyros korporacija, kuri valdo The American Tobacco Co.

10 FOR 10¢

platinkit „Kova“

«KOVOS» Agentai.

- J. RUDMINAS
Kazuno Aptlekoj Shenandoah, Pa
- J. VISOCKIS
8139 Vincunas Road Chicago Ill
- FR. GOLUBICKI
Box 172, Melrose Park, Ill
- J. MATJOŠAITIS
120-124 Grand St., Brooklyn, N. Y.
- G. A. PUPAUSKY & CO.
2342 S. Leavitt St., Chicago, Ill.
- MATT SENKUS
46 Knox St., Lewiston, Me.
- A. M. RUKAS
72 Hudson ave., Brooklyn, N. Y.
- J. ŠUKIS
70 W. 25th St., Chicago, Ill.
- J. PETRIKIS
1514 Ross Ave., Scranton, Pa
- J. M. ŠIMKUS
4619 S Ashland ave. Chicago, Ill.
- A. A. REKLAITIS
234 Wayne St., Jersey City, N. J.
- SIMON KARALIUS
342 Leox St., Norwood, Ma s.
- P. A. JETULEVIČIUS.
Box 206 Lawrence, Mass.
- V. STRIGAS.
3207 Salmon St., Philada, Pa.
- F. STASIUKELIS.
Box 1588, Fitchburg, Mass.
- J. A. TILINDIS.
1115 Exchange av. E. St. Louis, Ill.
- M. GELGOTA.
1212 Buttonwood Philad, Pa.
- K. ARMINAS.
Box 7 Willamston, Pa.
- J. ZALANSKAS.
11 Charter, St & Xeter, N. H
- A. KALASKY
Box 1306, Rent on, Wash.
- A. UNGURAITIS.
120 Grand, St. Brooklyn, N. Y.
- A. KAZEKEVIČIUS.
PO. BOX 60, Edwards Ind.
- J. BINDOKAITIS.
71 Henry St. Rochester, N. Y.
- M. K. ŽVINGILAS.
18 Folev st. Bristol, Conn
- ONA PETRAUSKIŪĖ,
kelianjantis agentas:
1020 Butlar St. Easton, Pa.
- V. K. RAČKAUSKAS
1401 N. Main Ave. Scranton, Pa.
- P. GLAVECKAS
635 W. Lombard St., Baltimore,
- J. KALAKAUSKAS
55½ Green St., Worcester, Mass.
- J. J. VAITKEVIČIUS
227 Chapel. St, New Haven, Conn.

NAUJAS ISZRADIMAS

Sustiprinimui ir Užlaikymui PLAUKU.

Ar norite užlaikyti plaukus ant galvos? Ar slenka plaukai? Ar galva plika? Ar ant veido yra papučka? Ar norite gaut rodą, kaip išgydyt ligas? Jeigu plaukai slenka ir randa-
Pleiskanų tai yra ženklai, kad galva pasilike plika už kelių mėnesių jeigu nesigydysi. Jeigu norite gauti atsakymą ir uktį per laiską, o bus išly-
ta Dykal visi aprašymai nuo ko plaukai slenka ir pleiskanų atsiradimas, gyduoles nesun-
čiame panevali ir C. O. D. n-bijokite parasyti laiską, nes už rodą nekastuos nė cento. Turime apie pusę milijono padėkavonių nuo žmonių visokių tautysčių. Rašyk pas:
Drs. Brundza Co. Erdway & S 8th st., Brooklyn, N. Y.

5 17 AKMENAIS "RAILROAD" LAIKRODĖLIS.

Ausuke užsukamas ir užstatomas, vyrams ar moterims. Aukso dengtas, gvaran tuotas 20 metų. Lūkstai abipusiai uždarami, gražiai engraviruoti. Absoliutiškai teisingai laiko laiką, specialiai paruoštas per tarnaujančius prie geležinkelio, ir per nuolat keliančius. Pasigime vyrišką ar moterišką laikrodėlį gavę pareikalavimą ir antrąją per C. O. D., leidžiame išsageminti ir užmokėti tik \$5.75 ekspresul. Jei rasite netinkantį, sugrąžinkite. Atmink, kad tu gal už panašų laikrodėlį užmokėtum \$35.00, jei jį tau aiulytų pirkti iš kalbus pardavėjas. Prie laikrodėlio mes duodame 14 karato paaukuotą rėželį su brolioku dykal. EXCELSIOR WATCH CO. 903 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill.

Geri dantys yra neatoutinai reikalingi gera sveikatai, todėl nueik pas dentistą
Dr. J. I. Halpern
868 N. 6-th St. Philadelphia, Pa.
Jis sutvarkis tavo dantis už žema preke. Traukia dantis be skausmo, indeda naujus. Kalba lenkiškai.
Valandos: Dienomis 9 iki 9 vak
Nedėliomis 9 iki 1 vak

Pranešimas skolingiems.

Tiems, kurie skolingi «Kovai» už literatūrą, pašalinius spaudos darbus ir tt., visiems išsiuntinė jau bilas, idant atsisteistų. Kurie neatsiteis iki 15 d. Septemberio, visas bilas tų atiduosiu advokatui «Federal Collection Co.» Nors kompanijai reikės užmokėt 10% už iškolektavimą, bet vistiek pinigai turės gryšt į S-gos išdą, nes «Kovai» pinigai reikalingi. Jus matote, jog nuo S-gos reikalauja atmokėjimo senų skolų, tad iškurgi imt tuos pinigus, jei jus skolingieji nesirūpinate atmokēt jau nuo seniai sąjungai prigulincius pinigus. Todėl, jeigu neatsiteisite iki 15 September, nerugokite ant administracijos, jog prisiųs jun s valdišką kolektorių.
«Kovos» Administracija.

Už apgarsinimus «Kovos» Administracija neatsako.

DIDYSIS GYDYTOJAS NEW YORKO,
Ferdinand Hartmann

PRANESZA NESVEIKIEMS VYRAMS IR MOTERIMS SAKYDAMS:

nereikia ilgiau sirgti ir vargytis ligoms, nes aš Jus išgydysiu; todėl, kad aš per 20 metų tyrinėjas medicinos mokslų ir gyduoles, už tai žinau, kurios geriausia gydo sergančio žmogaus kuna, per tai su geriausia pasekmę New Yorke išgydžiau daugiau žmonių, negu koks kitas daktaras teip pat plačioje pasaulėje. Aš išgydžiau tokias ligas, kurių jau nieks neįstengė pagelbėti ir kiti daktarai buvo pripažinę už neišgydomas;--- per ką turiu daugybes padėkavonių ir už moksliskus darbus už tai, kad aš pramaniau jog:

KRAUJAS YRA TAI PAMATAS SVEIKATOS IR GYVASTIES.

Gyduolės, kurios nepataiso kraujo yra negeros ir negali išgydyti ligas, nes blogas kraujas, pradžia visokių ligų. Užtikrinu, kad mano visos gyduolės yra pritaikytos prie kiekvienos ligos; už tai ir daugiausia sergančių išgydžiau ir tuos, ką kiti daktarai neįstengė.

Pasargą: aš nesu institutas, nesidengiu numirusio kito daktaro vardu, ne humbukas, ne nigeris šundaktaris, --- bet TIKRAS DAKTARAS MEDICINOS ir sergantį, kurį apsiimu tai ir išgydau.

SKAITYK ŠTAI KĄ IŠGYDYTI RAŠO:

Tegul bus pagarbintas Jezus Kristus.
Daktaras Hartmanas, esu neišpasakytai dėkingas, už išgydymą mane nuo ligos abelno nupuolimo ant sveikatos nusilpnėjimo, ką gavau tą ligą per saužagiavimą.
M. ANDRUSĖNKAS.
Clairmont, Cal.

New York, 5 Geg., 1910.

Aš žemiu pasirašęs, širdingai dėkavoju Dr. Ferd. Hartmanui, už išgydymą nuo ligos, kuri kankino maną per 3 metus, skaudėjimas viduriuose, pagedusių nervų ir kraujo; kas labai mane privargino. Nors kiti neįstengė išgydyti, bet, kad Dr. Hartmanas pataikė, greitai ir pamatiškai išgydyti, tad pripažystų, kad esi geras daktaras New Yorke.

Pilnas guodonės FR. LEVAČEKAS,
544 W. 50 St., New York, N. Y.

Teisybe pati už save kalba. Geresniu daro-
mu negalim reikalaut.

Kad sergi pats arba tavo pažįstamas bei sesuo arba brolis, jei negali ateiti nėra skirtimo kaip toli gyvenate, parašyk apie ligą lietaviškai, aš duosiu rodą ir

IŠGYDYSIU:

Skaudėjimą sąnarių, kaulų, strėnų, kojų, pečių ir nedirbimą vidurių Galvos skausmą, širdies ir plaučių ligas, snkaus kvėpavimo, slogų ir nusilpnėjusius vyrus, dyspepsijos, nervų ligos, taipgi nuo jaunystės klaidų, įgautų nesveikumų, sėklos nubėgimo, blogų sapnų, visokių užsikrečiamų slaptų lig. Teip-pat MOTERŲ: skausmingų mėnesinių, baltųjų tekėjimo, gumbų ligų; neatbokit' kad kiti daktarai Jums nepagelbėjo, aš kad apsiimu, tai ir išgydysiu šviežias ir užsisenėjusias visokias ligas. Geriau, kad iš karto pas mane atsišauktumēt, pirmiau negu kur kitur. Rašyk kaip moki ir kaip jauti nesveikumus savyje, aš suprasiu, ištersiu, kad reikės pritaikysiu gyduoles, kurios yra naujausio išradimo o apturėsi sveikatą. Aprašant ligą, klausiant rodos visada adresuoti ant mano vardo taip:

Dr. Ferdinand Hartmann,
218 East 14-th St. New York, N. Y.
Ofiso val. nuo 11 iš ryto iki, 5 val. po piet. Nedėlioms nuo 10 iki 1 po piet.

„KOVOS“ administracija knygu katalogus išsiunčia dovanai. Reikalaukite.

MUSU ŠIOS DIENOS KLAUSIMAI.

NORS bendrumą dėl savo gyvenimo reikalų ve kime randame žmonijoje nuo taip seniai, kaip seniai žmogus suprato, kad jo vieno atskirai imant spėkos yra permenkos, kad ką-nors didesnio, sunkesnio nuveikti, tečiau iki XVIII metšimčio kooperatyvišką idėją randame vis dar stovinčią ant siaurų nesusiprati mo pamatų, gyvuojančią tik laikinai ir savo santikių rezultatuose silpną. Net pūslėti delnai Anglijos darbininkų 1777 metais iškėlė kooperacijos vėliavą ir kooperatyviškas judėjimas įstojo į naujas vėžes.

Nuo tų paminėtų metų iki 1843 metų, kad ir prasiplatino po visus pasaulio kraštus, tečiau aiškios programos neturėjo. Minėtais metais mažam miestelyje Rochdale susirinko 28 audėjai ir suformulavo pirmu kartu kooperacijai programą, kurios ir šiandien laikosi darbininkiškos kooperacijos netik Anglijoje, bet ir visur kitur.

Ta programa, arba kooperatyviška konstitucija, skamba: «Drangijos tikslu yra nešti medegišką naudą, rūpintis pagerinimu visuomeniškų ir asmeniškų gyvenimo sąlygų.

Kapitalas, susidėjęs iš dalinių (akcijų) po 1 svarą (10 rub.), skiriamas:

- 1) įkurimui krautuvės valgomųjų daiktų, drabužių ir t. p.;
- 2) pirkimui ar būdavojimui gyvenimui namų;
- 3) steigimui pramonijos užvedimui;
- 4) pirkimui ar samdymui žemės.

Drangija tą viską atsiekti galinti privalo sykiu stengties pakeisti šiandieninę išdirbystę ir vaizbos (pirklybos) sistemą, permainingai švietimo būdus ir eiti prie valstybinės rėdos organizacijos permainymo».

Praėjo 57 metai. Iš menkos krautuvės išaugo milžiniškas kooperatyviškas organizmas, kuris sykiu su Wholesale Cooperative Society apima šiandien vieną penktą dalį Anglijos valstybės žmonių ir apyvartoje turi milijardą rublių metais.

Anglijos kooperatyviškos draugijos yra darbininkiškoms ir tik darbininkų klesos reikalais terūpinasi.

Sulyg atskaitos, paduotos kooperacijų atstovų suvažiavimui, atsibuvusiam Newport'e 1908 metais, matome, kad pabaigoje 1907 metų Didžiojoje Britanijoje ir Irlandijoje buvo 1582 kooperatyviškos draugijos. Skaitlius narių buvo 2,434,000. Susidedantis iš dalinių kapitalas — 320 milijonų, o apyvarta iš pardavystės — 1,057,000,000 rublių; gryno pelno buvo 120 milijonų rublių. Anglijos valgomųjų daiktų kooperacijos turtas tais metais apskaitomas buvo ant 500,000,000 rub., susidedant iš inventorius, žemės, triobų, mašinų ir fabrikų.

Didžiausia iš kooperacijų yra «Industrial Cooperative Society» mieste Leeds. Ta kooperacija pradėjo savo gyvenimą 1847 metais, nusišandžius maluną miltams malti. Šiandien ji turi 10 milijonų, įlėtų į triobas, namus, fabrikas (kuriose dirba 613 žmonių, išdirbant į metus produkto už 3,687,000 rublių) ir kitus užvedimus. Kooperacija turi 239 skyrius, beveik didesnė pusė Leeds gyventojų priklauso kooperacijai.

Kaip pasekminga draugijinio gyvenimo mokykla yra kooperacija, persitikrinam nors ir paviršutiniai studijuojant Anglijos visuomenišką judėjimą, jos darbininkišką įstatymdavybę, augštą etiškąjį laipsnį drangijų, jų solidariškumą, uolumą kovoje ir supratimą savo istorišką pašaukimą. Anglijos kooperatyviškam susivienijimui randasi speciališka komisija, kurios uždavinium yra auklėjimo reikalai. Ta komisija «The Central Educational Committee» užlaiko 150 mokytojų vaikams mokinti; 130 mokytojų suaugusiems, o 20 mokytojų, mokinančių vien komercijos arba kaip

krautuves vesti. Tie mokytojai 1908-9 metais turėjo mokyklose 151,112 mokinių.

Kas gali užginčyti, kad Anglijos kooperacijos šiandien yra darbininkiškai klesai jos kovoje už išsiluosavimą gana stipriu ginklu? Nors tos kooperacijos Anglijoje iki šiol nepriėmė dar socialistų partijos programos, tečiau jos šelpia socialistų kovą visuose kovos laukuose.

Gyvenimas negal būti vienatine kritika, nuolatinė nagacija, nuolatinis audrinimas. Ypač darbininkų gyvenimas tokiu negali būti. Neįstaba tad, kad Belgijos socialistai su pasididžiavimu pasakė: «Mēs Belgijos socialistai laimėjame visur, taigi ir darbininkų tarptautijoje. Darbininkū tarptautija, kuri kitados vadino mus utopistais, šiandien savo kongrese, Kopenhagoje, svarsto reikalus suderinimo kooperacijų su politiškomis partijomis».

Suprantamas dalykas, kad kooperacijos ir politiškos partijos santikiai negali skirti, vien tik jungti kruvon tas dvi sriovi. Socialistų partija, kaip politiškoji partija, perkeičia valstybės politiškąjį surėdymą, stengiasi paimti į savo rankas valdžią per proletarijatą ir dėl proletarijato. Darbininkų kooperatyviška veikmė perkeičia kapitalistiškąjį surėdymą, atimant išdirbystę iš privatiškų rankų, naikindama tarpininkystę atskirų asmenų tarp išdirbystės ir suvartojimo, tarpe perkančio ir parduodančio, tarpe pramonijos ir vaizbos.

Politiškasis surėdymas negal būti perkeistas be gilesnių draugijinių atmainų, o ar galima tąs atmainas draugijiniame gyvenime padaryti be politiškosios spėkos? Taigi kooperacija ir politiškoji darbininkų partija tiktai gali ir privalo viena kitą remti, nes abiejų siekia vienodi, tiktai kovos laukai kiti. Kooperacijos, turinčios namus ir pinigų negal jų atsakyti darbininkams suokaus padėjimo laiku, o politiškoji partija nusidėtų, neleidama darbininkų klesai palengvinti sau materijališką būvį.

Tečiau visai kitaip protauja «Vien. Lietuvinkų» redaktorius, J.O.Širvydas, kuris jo redaguojamo laikraščio N34 su pašaipu ir cinizmu užsipuola ant LSS. noro įvykinti apdraudos skyrių, vadindamas tatau «insurance kompanija»... Tas pats J.O.Širvydas visai nieko nesako, kad socialistai priklauso «insurance kompanijai» SLA., kuri nariams materijališkos naudos neatneša, nes ten mat tautiška įstaiga, į kurią tik mokėti reikia, bet pelnas iš įmokėtų pinigų tenka kam kitam: kasieriams, kad nešioja išdirbimo vardą ir bankieriams, bet mažiausios materijališkos naudos neatneša kitiems nariams. Tas pats Širvydas savo referatuose «Eikime prie žmonių», skaitytuose Brooklyn'e 1908 metais visai neskaitė socialistams nusidėjimu «skverbimąsi į parapijas», bet šiandien pasipiktina socialistų norais pirkti savo spaustuvei «grandioziškas mašinas!» Ištikro reikia stebėtis matant, kad savmylystė pas tą žmogų pataikė į taip trumpą laiką susiurinti iki tų ribų pažiūras, kad viskas, kas tik kyla darbininkų gerovei ne iš jo autoriteto diktatorystės, stačiai tur būt pasmerkta.

Smerkdamas LSS. sumanymus, galinčius lietuviams darbininkams ateityje ir dagi labai trumpoje, daug pagelbėti prie pagerinimo būvio sąlygų ir kovoje už politišką ir ekonomišką išsiluosavimą, sykiu pasmerkia jis ir vietinės Socialistų Partijos nutarimus, kurie liepia partijai ypatingą atydą atkreipti į darbininkišką kooperatyvišką draugijų organizavimą; pasmerkia ir Milwaukee socialistų darbus, kad nupirko 2000 akrų žemės ir ten būdavoja darbininkams namus, gal dėlto, kad, kaip sako gaisusis elektrotechnikas Edison'as — «pastatymas paveizdingo ir higijeniško namo miesto lėšomis visa puse apsieis pigiau, negu, kad tuos namus statytų kas-nors privatiškai, o darbininkai galės tuos namus įgyti labai lengvomis išlygomis; kad milvaukinių socialistų pliannas didelį labą atneš šios šalies išradimams, kurie dabar be vertės žmonijai, būdami nuosavybe tik keleto privatiškų savininkų». Apart to pasmerkia ir visos socialistiškos tarptautijos norą, kuri

YORKO,
tmann

A NESVEIKIEMS VYTERIMS SAKYDAMS:

sirgti ir vargytis ligoma, lysiu; todėl, kad aš per 20 medicinos mokslų ir gydymu, kurios geriausia gydoma kura, per tai su geriausiu Yorque išgydžiau daugelį koks kitas daktaras telpau. Aš išgydžiau tokias ligas, kurias neįstaba pagelbėti, ir buvo pripažinti už neligų, ir turi daugybės padėkotojų siliskus darbus už tai, kad jog:

KATOS IR GYVASTIES.

yra negeros ir negali pradžia visokių ligų, ra pritaikytos prie kiekvieno organo išgydžiau ir tuos:

numirusio kito daktaro vardu, et TIKRAS DAKTARAS išgydau.
(DYTI RAŠO:

Kristus.

esu neišpasakytai dikiu, pelno nupuoliuomi apti sveikinti per saužargavimą.

ŠENKAS.

Clairmont, Cal.

artmanui, už skaudėjimas, privargino, atakė, gretas daktaras

3, N. Y.

1. Geresniu daro eikalaut.

as bei sesuo arba broli, gyvenate, parašyk apie

oju, pečių ir nedirbimą, akkaus kvėpavimo, slogų ir aipgi nuo jaunystės klaidų, onų, visokių užsikrečiamų, rėnesinių, baltųjų tekejimų, nepagelbėjo, aš kad aptinkias ligas. Geriau, kad li ir kitur. Rašyk kaip moti tirsiu, kad reikės pritaikyti apturėsi sveikata. Aprašus vardo taip:

artmann,

New York, N. Y.

t. Nedėlioms nuo 10 iki 12

tracija knygu ai. Reikalauk

pasirūžo kooperaciją padaryti antromis ašmenimis savo kardo...

* * *

Yra tokios organizacijos, kurioms pats priminimas apie principus daro «blogą ant širdies» ar gimdo ligas, prieš kurias pasekmingų vaistų neatranda nė «Seni Kapsai», gydantie «Saulės» spinduliais.

Jeigu pavyzdžiui užklaustume ką-nors iš senųjų SLA. vadovų, ant kokių *ekonominių principų* stovi ta organizacija, apart išpludimo socialistų cecilijų pravardžiavimais, kito atsakymo negausi. Apie SLA. kalbama labai daug, kaip apie tautišką organizaciją, kurios tikslu vienijimas lietuvių dėl... dėl... na, kad ir dėlto, kad suvienyti, o vienok ta įstaiga yra faktiškai ir iš principo ekonomiškai draugija, kurios tikslu yra rūpinimasis pakelti narių gerbūvį per apdraudą arba assekuraciją jų sveikatos ir gyvasties, ir bendrą vertelvystę.

Atėmus SLA. tuos gražiai skambančius «tautiškuosius tikslus», kurie anaipol nėra tuo, kuo skelbiami, liks grynas tipas apdraudos bendrovės arba draugijos. Skirtumas tarpe tokios draugijos ir tikrų apdraudos bendroviu, tame, kad į apdraudos bendrovės žmonių sudėti pinigai savo nuošimčius atiduoda bendrovės akcionieriams, į Susivienijimą gi įdėti pinigai savo nuošimčius atiduoda ne tik Susivienijimo išdininkui, gaunančiam per metus apie 9 šimtus iš Susivienijimo pinigų nuošimčių tik už tat, kad išdininko vardą priima ant savęs, bet tikrasis Susivienijimo kapitalas atiduodamas kapitalistų apyvarton, neša pelną bankieriams. Sąnarys gi apart posmertinės net pašelpo ligoje ar nelaimėje, kurios čia taip tankios, iš Susivienijimo negauna. Perkračius gi Susivienijimo «tautiškuosius tikslus», išsireiškančius tautiškuose apvaikšiojimuose, ir garsiuose «tėvynės gelbėjimuose», kuri nei kiek tų gelbėjimų nejučia ir nemato, gauname persitikrinti, kad SLA. stovėdamas ant tokių, kaip šiandien jis stovi, principų netenka *raison d'être*. Galėtų jis gyvuoti ir pasekmingai plėtoties, jeigu būtų perkeistas į kooperatyvišką apdraudos draugiją, kuri nuošimčius įdėtųjų pinigų atiduotų visiems įdėtojams — nariams, kuriems pagerinimas materijališko būvio reikalingas ne tuomet, kada guli ant lentos bei kuomet guli lovoj sveikatos netekęs, bet reikalinga pagalba ir sveikam esant. Tie nuošimčiai nuo mūsų pinigų reikalingi mums patiems, mūsų apšvietos reikalams ir mūsų tautos reikalams, o tie reikalai yra mūsų pačių, o ne bankierių, kuriems tuos nuošimčius šiandien atiduodame.

Taigi nereikalinga S. L. A., kaip šaukia «Draug» N34 A. Tautkus: *išvyti lauk visi socialistai*, bet prašalinti *netikusią tvarką*. Išvyti «socialistus» — nesocialistų palikti organizacijoje tiek, kad «Draugas» tikrai galėtų pasidžiaugti... Tečiaus apjakinti neapykanta linkui tų, kurie atmeta viską, kas sena ir netikusio, mūsų kašrtieji patrijotai visai nenori pajieškoti priežasčių, tikrų priežasčių, kurios SLA. daro neramumą. Tomis priežastimis yra — šiandien dar kad ir nevisiems aiškiai suprantama — faktas, kad SLA., kaip organizacija grynai ekonomiškai, visai nesirūpina savo narių ekonomiškais reikalais.

Stoka apdraudos darbininkų sveikatos ir senatvės, stoka užtikrinimo rytojaus, gimdo skurdą darbininkuose šeimynose. Pasenusieji ar paliegusieji tampa šeimynai tikra nelaime. Kapitalizmo tvarka, iščiulpusi visus gyvybės syvus, nepajiegiančius išmeta lauk iš dirbtuvės, paliekant negailestingam likimui ir malonei mielaširdingųjų praeivių. Kitose valstybėse yra valstybinės darbininkų senatvės apdraudos, čia Amerikoje darbininkai neturėdami įstatymdavystės savo rankose palikti pilnai, nesuvaržomai valiai kapitalo, kuris kassyk didesnį ir didesnį elgetų skaičių daro. Tų elgetų skaičius tarpe mūsų, neilgai laukus, pasieks taipgi plačias ribas. Nejaugi to SLA. neprivalo matyti? Nejaugi skundai ir ašaros tų nereikalingų draugijos išmatų — senelių nemes pra-

keiksmą ant visų tų, kas tik prisidėjo prie palikimo jų likimo ne gailestingai globai?

Štai priežastis, kurios mus darbininkus verčia nerimti ir jieskoti būdų, kaip išsigelbėti nuo tos liudnos ateities; tai priežastis, kurios verčia mus patiems aprūpinti savo rytojų bendromis jiegomis.

* * *

Drg. Špokas «Kovos» N35 randa būtinai reikalingu Sąjungai nupirkti namas ir tam reikalui pataria kiekvienam sąjungiečiui paaukaut po \$10. Sumanymas geras, namo reikalingumas didelis. Tečiaus ypatingos materijališkos naudos sąjungietis iš to neturėtų. Kad tie įdėti \$10 sąjungiečiui atiduotų savo uždarbį, lai įdeda į Apdraudos kooperatyvišką draugiją, iš kurios sąjunga pasiskolinus gali nupirkti namus ir išmokėjimą daryti minėtai draugijai, o ne bankieriams.

Vietoje bergždžiai gaišinti brangų laiką ginčams su tautiečiais linkni Susivienijimo, kas neatneša nė vienai, nė kitai pusei jokios naudos, jeigu turime pretensijas prie vadinimosi susipratusiai ir savo klesos reikalus suprantančiais, privalome kuoveikiausiai suorganizuoti savo Apdraudos kooperatyvišką draugiją, kad sutvirtint savo spėkas kovoje ir kad prašalinti iš po akių šmėklą, kuri baugina mus rytojaus diena. Susivienijimą palikime tautiečių rėdai, o jie pamatę, kad mes galime organizaciją pastatyti ant geresnių pamatų, paseks ir visuomenė iš to turės naudą ir tauta pasidžiaugti galės, nes ir jos reikalams galėtų atilkti ne toks mažytis skatikėlis.

Mes, tvėrdami savo Apdraudos kooperatyvišką draugiją, arba Skyrių, privalome tvėrti tik ant tokių principų, kaip esu minėjęs «Kovos» N33, nes tik tokiu būdu yra naudinga, kadangi pelnas eina naudai akcionierių, kuriais yra visi draugijos nariai. Sąjunga privalo kuoveikiausiai imties už to darbo ir pavesti tam tikrai komisijai sutaisyti kooperatyviškai-demokratišką programą arba konstituciją.

Įkūnyti pagal paduotų «Kovos» N33 plianų Apdraudos Skyrių nėra jokio sunkumo, nėgi negal būti jokių abejojimų apie naudingumą tokios Apdraudos kooperatyviškos draugijos; svarbiausiai tas, kad tik reik gerai suprasti dalyką, apsvarstyti ir darbą pradėti.

Ikišiol padavusių kuopų bei pavieniu nuomonės linkni klausimo Apdraudos Skyriaus daugumoje stovi nž įvykdinimą. Tečiaus plianų įvykdinimo nepaduota, arba paduodama tokie, kokius negalima priimti, žiūrint, kad nauja įstaiga nebūtų tokia, kokias jau turime, ir kad neštų mums materijališką naudą mūsų pačių taupinami skatikai.

LSS. 148 kuopa iš Denver, Colo., savo susirinkime Rugs. 21 dieną, svarsčiusi Apdraudos Skyriaus klausimą, tečiaus nieko neminima ar priima paduotą «K» N33 plianą bei kodėl su juo nesutinka, vien praneša savo nutarimus, kad minėtoji kuopa randa reikalingu apdraudos skyrių ir įneša, kad mėnesinė mokesčiai būtų \$1.00; pašelpa ligoje — \$9.00, o posmertinė \$300. Apie įstojimo mokesčių nieko nekalbama. Kadangi tas įstojimo mokesčių klausimas yra svarbiausiu, nes jis tik ir daro skirtumą tarp kooperatyviškos apdraudos draugijos ir paprastų apdraudos draugysčių ar bendrių, kadangi mums darbininkams reik rūpinties netik liga ir posmertine diena, bet ir reikalais savo kasdieninio gyvenimo, kad palengvinti sau našta, kokią ant mūsų sprando gyvenimas užkrauna, privalome bendromis spėkomis sudėti bendrą kapitalą, kuris neštų bendrą mums naudą.

Tik privatiškose rankose kapitalas gali būti arba yra žmonijos nelaime. Kovojuame už suvisuomeninimą nuosavybės, privalome tą daryti praktiškai, darydami nuosavybę bendra nuosavybe.

J.B.S.

SOCIJALDEMOKRATU MOKSLO PAMATAI.

Išaiškinimas įžengiamosios
Erfurto programos dalies.

Parašė K. KAUTSKY.

Iš vokiečių kalbos vertė P. KOVAS.

(Tąsa.)

Valstybė turinti jas suvaldyti. Ji turinti pasirūpinti, kad nebūtų streikų, kad nebūtų triukšmo biržose, kad nebūtų hiperprodukcijos, trustų, užsienių konkurencijos ir tt.

Kitąsyk valstybė rūpindavosi bemaž tik tai karo ir teismo reikalais; o dabar ant jos puola vis daugiau tų pa reigų, kurias pirmiaus atlikdavo, o šiandien jau nebeįsten gia atlikti valsčiai, tikybinės ir privatiškos draugijos, kaip antai: beturčių aprūpinimas, mokyklos, susižinojimo (ko munikacijos) reikalai, miškų apsaugojimas, vandenų prie žiura ir tt. Ant valstybės puola ir nauji ekonomiškieji reikalai, kurių pirmiaus visai nežinota, pav. darbininkų apsaugojimas. Senieji josios uždaviniai pasiekė negirdėtą laipsnį: sulygink tiktai nors šių dienų kariumenę su tą, kokia buvo šimtą metų atgal! Valstybė pasidarė taipgi svarbiausias išdirbinių (produktų) vartotojas savo šalyje; dėlto josios ekonomiška svarba nepaprastai užaugo.

Tečiaus, laikui bėgant, ji užima vis įžymesnę vietą ir produktų išdirbime.

Iš senų laikų dar valdžiai priklauso dideli žemės plo tai, miškai, vandenys, dvarai ir kalnų kasyklos. Besiplė tojant militarizmui, atsiranda arsenalai (ginklų sandėliai), ir laivų statymo dirbtuvės; toliaus ji įgyja susižinojimo priemonės — pačta, geležkelius ir telegrafus; antgalo, ne ištesedama skolų išsimokėti, prisidirba sau visokių mono polių.

Matydami tokį spartų augimą valstybės pramonių ir valstybės turto, matydami, kad jos įtekmė į ekonominius šalies santykius tolyn darosi vis žymesnė, įvairūs ekonomai ir politikai nusprendė, kad taip eisią ir toliaus, kol galų gale valstybė pavirsianti vienintele visuomenės ekonomi škojo gyvenimo valdytoja, paimdama į savo rankas visas išdirbimo priemones; tokiu būdu būsianti prašalinta visų vargų priežastis — privatiškoji išdirbimo priemonių nuo savybė. Todėl esą nieko daugiau nereikia daryti, norint išrišti šių dienų „socialinį klausimą“, kaip tiktai prie kiek vienos progos stiprinti valstybės galybę.

Taip galvoja drąsiausieji ir toliausia matantieji vadi namųjų *valstybinių socialistų*.

Jiems galima štai kas užmesti. Valstybė nekybo ore augščiaus klesų ir partijų; ji remiasi viena arba keliomis šitų klesų ir partijų, todėl ir gina jų reikalus nuo visų, kas ant jų pasikėsina.

Kol pasiturinčiosios klesos viešpataus, valstybė savo monopolius, savo pramonės ir savo įtekmę ekonomiškame gyvenime jokių būdu taip neišplėtos, kad tai pakenktų privatiškajai išdirbimo priemonių ruosavybei, — tam pamatui, ant kurio laikosi turtingųjų galybė.

Tečiaus monopolijų išsiplėtojimas šių dienų sąlygose toli gražu nėra taip naudingas žemesnioms klesoms, kaip spėja valstybiniai socialistai.

Juo didesnė konkurencija eina tarpe atskirų kapita listiškų pramonių, tuo, apskritai imant, lengviaus yra dar bininkams kovoti su savo išnaudotojais, tuo geresnis padė jimas ir vartotojų kurie ima tų pramonių išdirbinius.

Monopoliai gi prašalina atskiras, besigrumiančias tarp sa vės pramonės. Monopolininkai tuomet daro, ką nori, su savo samdininkais ir su vartotojais. Kaip ten nebūtų pragaistinga laisvoji konkurencija, bet panaikinti konkurenciją, paliekant prekių išdirbimą, reiškia šimteriopai padidinti visus šių dienų blogumus.

Valstybės monopolis tečiaus gali būti dar sunkesnis žmonėms, negu privatiškajai, kadangi anas turi netiktai ekonomiškąją, bet ir politiškąją galybę.

Beabejo, valstybinės pramonės, pasiliusavusios nuo konkurencijos, galėtų savo darbininkams ir platesniajai miniai suteikti ir didelius pragumus, tečiaus kol gyvuoja prekių išdirbimas, kol valstybėje viešpatauja turtingosios klesos, šita g e r o j i monopolijų pusė menkai tegau na pasirodyti.

Kol viešpatauja prekių išdirbimas, valstybei reikia pinigų. Ji turi taip versties, kad jos pramonės jai atseitų kuopigiausiai ir neštų kuodidžiausį pelną. Kolei turtingosios klesos — kapitalistai ir dvarininkai — turės valdžią savo rankose, ji visuomet stengsis padaryti pinigą, skriaus dama savo darbininkus ir vartotojų minią. Kitaip elgdamos jie pakenktų netiktai valstybės pinigynui, bet ir sa viems — kapitalistų ir dvarininkų — reikalams, nes jie nekenčia, kad dirbaučioji ir vartojančioji liaudis darytųsi per daug „išpaikinta“.

Valstybės dalykuose užmirštama finansų (pinigyno) stovis tiktai tuomet, kada užėina klausimas apie *turtingųjų* reikalus, pav. steigiant pelningas, nors ir visiškai bereika lingas, valdininkų vietas turtingų ponų vaikams.

Darbininkams ir žemesniems liudies sluogsniams nėra ko geisti, kad valstybė varytų visuomenės ūkį, kol valstybė tarnauja kapitalistams ir dvarininkams; vietoje vadinamojo valstybinio socializmo turėtųme valstybinį kapitalizmą.

Tečiaus kapitalistiškas išdirbimo būdas pagimdė naują visuomenišką ir politišką galybę, kuriai lemta yra iš plėsti valdžią iš kapitalistų ir dvarininkų nagų. Šita galybė yra *proletarijatas*.

IV. Proletarijato kilimas.

TARPE prekę perkančio ir parduodančio viešpatau ja griežtas reikalų priešingumas: vienas nori, kiek galint, pigiaus nupirkti, antras, kaip galint, brangiaus parduoti. Toks pat priešingumas yra ir tarpe darbo pajiegos pirkėjo — kapitalisto — ir jos pardavėjo — dar bininko. Tečiaus šiame atsitikime interesų (reikalų) priešingumas yra daug aštresnis, negu tarpe paprastųjų prekių pirkėjų ir pardavėjų. Mat darbininkas negali par duoti savo darbo pajiegos kitokiu būdu, kaip tik parduo damas kartu ir savo *asmenį*; ir čia jam iškalno jau lemta būti silpnesnįja puse: juk prieš kapitalistą stovi klausimas tiktai apie didesnį ar mažesnį pelną, tuo tarpu prieš darbininką — *mirties ar gyvasties* klausimas. Jam galas, jeigu nepasiseka susirasti darbo pajiegos pirkėjo. Ir turi jisai tą pirkėją *ūmai* susirasti. Jisai beturtis, jam nėra iš ko misti, jeigu kiek ilgiaus tenka būti be darbo. Kapita listas gi paprastai gali be didelio vargo ilgoką laiką pake sti ir be darbininko. Beto, kapitalistų esama maža, o darbininkų — daug.

(T. B.)

Geriau buti dirbtuves darbininke, negu tarnaitė.

Šiandien, kuomet moterų darbininkių, kaip ir visų darbininkių stovis lieka vis žemesniu ir pagalios neapkenčiamu, per ką moteris darbininkės, kaip ir visi darbininkai yra priversti sukilti prieš tokį baisų padėjimą. Vienok mūsų priešai— šio surėdymo palaikytojai to nesupranta (supr. nenori suprasti). Jei mes sakome: mūsų moters, dukters ir sesers, gauna tik vergo užmokestį, iš kurios užtenka tik gyvasties už laikymui kune, tuomet mūsų priešai mums atkerta: „jei jos gauna tik vergo algą dirbtuvėje, tai kodėl jos nesutinka dirbti už tarnaites pas mus namuose, kur apsiėjimas žmoniškias ir gyvenimas geresnis!“

Iš paviršiaus žiurint į dalyką, ištikro vienas arba kitas pamislys, kodėl gi nedirbti už tarnaitę namuose pas kokį nors poną, vietoj eiti dirbti į dirbtuvę. Ir kodėl gi dirbtuvėje dirbusios merginos, bijosi tarnaitės vietą užimti, lyg kad kokios ligos! Nevienam gal ir išrodo, kad rojus dėl darbininkės moteriškės toj turčio tvirtovėj.

Tiesa taip dalykai atrodo, žiurint į juos iš paviršiaus, bet ištikrujų yra visai kitaip. Merginos—darbininkės ne dėl to bėga, kaip nuo kokios baisios ligos, nuo virtuvės, kad būtų gerbiamos kaip darbininkės, bet dėlto, kad nori turėti trumpesnes darbo valandas ir žmoniškesnį gyvenimą vesti, o ne būti vien tik nuolankiu savo pono tarnu netik fiziškuose darbuose, bet ir savo dvasioje, pagalios, kaip kur, ir kunu.

Tarnauti pas poną ir buti jam geru reiškia: pasiduoti save už vergą. Taigi, nežiurint ant kiek merginos bei moteris—darbininkės yra išjuokiamos ir išnaudojamos dirbtuvyse, vienok joms dirbtuve yra geresnė, negu virtuvė. Po ilgam ir sunkiam dienos darbu, ji patėjusi namuose gali būti tarp savųjų. Kuomet tarnaitė, kurią ponas sėmdo ant mėnesio, yra kiekvieną minutą po pono komanda ir priversta gyventi taip, kaip jos paliepėjas—ponas geidžia. Dirbtuvėje dirbanū moteris ar mergina, dirba drauge su kitomis moterimis bei merginomis, per ką jos gali gyventi, taip sakant, savo gyvenimą, pasidalinant mintimis su savo bendradarbėmis, nors ir žemiausiose darbo sąlygose. Tiesa jos darbo valandos yra ilgos ir darbas nelengvas, bet vienok jis yra aprubežiuotas. Bet netaip yra su merginos bei moteries tarnaitės darbo sąlygomis, kuri turi dirbti tiek ilgai, pakolei darbas yra atliktas. Daugiausiai turi kelti iš ryto anksti, kuomet jos „gerieji“ ponai dar miega minkštuose pataluose ir saldžiai sapnuoja, ir dirbti be perstojimo patolei ir vėl, pakol visi ponai sugulę sapnuoja. Be sąnėškas ir ponios apsiėjimas su tarnaitėmis, ką ponios paprastai daro iš papročio tankiausiai, kad parodyt savo autoritetą. Ponios, žinoma, aprubežiuoja savo tarnaičių laisvę ir apsieina su joms kaip su naminiais gyvuliais, jei dar neblogiau... Tarnaitė turi netik žemai lenkties prieš kiekvieną narį pono šeimos, bet ir nuolankiai pasiduoti visiems upams ir užmačiams kaip vaikų, taip ir veidmainin giems smagamams ir geismams savo paliepėjo pono ir jo suuų. Jei kuri iš tokių nelaimingų moterų yra priversta pasiduoti geismams savo paliepėjų ir paskui idant nemirti badu

po prasišalinimui iš pono namo, kuomet ji jau jam nereikalinga, peržengė slenkstį šandieninio veidmainiško moralo ir mandagumo, tuomet nemoralškumas ir šaknis viso pikto yra utesisingai užmetama joms—moterims. Taigi tikiuos aišku bus, kodėl moteris geriau eina sunkų darbą dirbti dirbtuvėje, vieton užimti lengvą tarnaitės darbą. Išėją iš dirbtuvės moteris igyja ir turi tiesą panaudoti savą individuališką laisvę, nors tiek, kiek jai šiandien suteikia draugija, ir turi progą apirupinti savo reikalus ir sunaudoti savo laiką, taip kaip nor.

Tas tiesa, kad sulyginus bemokesties užlaikymą kambary ir tankiai duodamų veltui apušeiotų drabužių ir alga, ką gauna tarnaitės, tai abėlnai paėmus kiekvienos tarnaitės alga yra didesnė, negu dirbtuvės darbininkės. Bet imant į atydą tą laisvės aprubžiamą ir pavergimą ir neprieštaraunantį vergą, tai mergina darbininkė geriau sutiks valgyti prastus pietus prie stalo savo kambaryje, negu sotinties vien akių žiurėjimu iš likučių nuo pono stalo, ir nešioti septynių dolerių aprėdą, nupirktą iš jos šiaip—jau mažo uždarblio, negu kokios penkiolikos išnešiotus skudurus.

Žinoma buržuazija ir daugelis nesusipratusių darbininkių, negali sau persistatyti, kad ateis laikas kuomet moteris darbininkės ne duos su savim elgties kaip su paprastais naminiais gyvuliais. Ateis laikai, kuomet moteris atsisakys nuo: valymo nešvarių butų, taukuotų puodų ir mazgočių, užganėdinimų savo ponų ugmačių ir geismų iš priezasties kad moteris taipgi pageris savo buvį. Aišku, jog moteris, kurių padėjimas jau privestas prie blogiausių sąlygų, ilgai nebekęs to jungo ir taipgi neužsiganėdys su vienokiais arba kitokiais reformos įvykdymais gyvenime, bet sukils drauge su visais darbininkais, idant panaikinti šaknį viso pikto—dabartinį surėdymą.

Pasaulio ateitis randasi darbininkių rankose: darbininkai ir darbininkės tik turi mokinties suprasti, kad jų kaip darbininkių, taip darbininkių užduotis yra viena, ir kad jų darbas dėl ateities turi buti vienokis, o tai dėl išliuocavimo visos žmonijos ir įsteigimo Socijalistiškos Respublikos.

L. F. d.M.—R.

AR REIKALINGA KARIUMENE?

Turbūt, kaip tik nuo keletos tautų įsikurimo, žmonių kraujo trokštanti patrijotai, pradėjo šaukti,— o jų pasekėjai ir šiandien dar tebešaukia,— kad kariumenė yra neatbutinai reikalinga dėl palaikymo valstybės (tautos, tėvynės). Girdi, be nuolatinės kariumenės kiekviena valstybė turėtų išnykti, ir dievas žino, kas atsitiktų su žmonėmis, ypatingai augštąja luomą. Gal tik dėlto visi valdonai ir turtingieji valstybių pliečiai, kaip įmanydami stengiasi, kad tik daugiau šalies turtų paskirti kariumenei ir laivynei, o ne mokykloms bei šalies apšvietimui. Mat, jie gerai žino, kad ištvirkę besąžiniai kapitalistai ir aristokratai vargu galėtų vartyti tolyn savo nelabą darbą, jeigu nesėdėtų sterblėje kariumenės.

Ča skatome gana svarbiu daiktu atsakyti, argi jau iš-

tikro
arba ta
M
yra du
kap tal
tiems
ypač J
kia žin
sas pas
vertelg
ta, kur
yra ta
tali-tan
tais ir
liai: jie
da arba
šytą ne
labai
rinkų,
su kita
labai g
kartais
žinoma,
Be
jiem at
apkarst
zesni (a
karaliai
ameriko
Rochefer
tosios l
karaliau
rėda va
rėdoma
rankose,
Francuzi
tai, arist
Tad
sukilėly
savo lab
tai išsau
Dėl
Dale
dirbtuvėn
bininkai
jiems prit
vienytų V
tei. Arb
ręš į past
nėra abej
sukus pri
galo, dale
nuolatinį
laispsnio l
rikus; ku

tikro tas kruvinas draugijos šašas yra reikalingas valstybei arba tautai?

Mums rodosi, kad nuolatinė bei reguliariška kariumenė, yra didžiausia pragaštis dėl valstybės ir tautos. Žinoma, kapitalistams, aristokratams arba žmonėms gerai gyventiems iš kitų triuso, rodosi, kad bei kariumenės valstybei, o ypač jų luomai... — mirtis! Kitaip ir negali būti. Juk reikia žinoti, kad kapitalistų valstybė, tauta ir tėvynė — yra visas pasaulis: jie turi dirbtuves (pabrikus) visose svieto daljse, vertelgystės rinkas taipgi... Kapitalistams yra geresnė ta tauta, kur jie gal padaryti gerą «bizoj»; jų mylimiausia tėvynė yra ta šalis, kurioj randasi tamsesni žmonės, paklusnūs kapitalistams darbininkai. O juk reikia turėti omeny, jog kartais ir ant tamsiausių žmonių nusileidžia saulutės spinduliai: jie tada, pamato kapitalistą ant savo sprando, ir sujunda arba pakelia ma šlą, idant nusikratyti nuo savęs tą neprąšytą našlą-jungą. Aišku, jog tada kapitalistai atsiranda labai «maloningame» padėjime. Negana to. Dėl pirklybos rinkų, kur prasimina takai, susivaidija viena valstybė su kita valstybe. Čia išeina, jog nesavi kapitalistai gal — but labai greit pasiūsti laukan iš svetimo lizdo (šalies, tėvynės): kartais sukilusių darbininkų, kartais šalies rėdos (valdžios); žinoma, už kišimą nosies ten, kur jiems nereikia.

Bet, ar kapitalistai ant to atboja? Anaiptol ne. Ir kam jiems atboti, juk jie savo šalyje yra viešpačiais, su augštais apkarstytais didvyriško patrijotizmo gėlėmis, vardais. Muzesni (ant turtų) tautiečiai bei patrijotai juos vadina, jei ne karaliais, carais, tai nors karaliukais ar carukais, pavyzdin, a nerikonų patrijotą Roosvelta, visi vadina karaliuku, o Rochefellerį — karalium. Dėlko? Dėlto, kad juodu yra augštosios luomos sąnariai. Ir jeigu šalis yra valdoma caro ar karaliaus, tai kapitalistai yra širdingiausi jo draugai; šalies rėda važiuoja pagal jų norą; jeigu, antraip imant, šalis yra rėdoma senato ir kongreso (žmonių valdžia, bet kapitalistų rankose, pavyzdin, kaip Suvienytos Valstijos Amerikos ir Francuzijos), tai tame senate ir kongrese sėdi ponai kapitalistai, aristokratai ir šalį rėdo, kaip jiems patinka.

Tada, suprantamas dalykas, jiems nereikia bijoti nė sukilėlių, nė kitų valstybių, nes jie iškalnų turi pasirupinę savo labo dėlei milžinišką kariumenę ir laivynę! O jeigu ne tai iššaukiama karė!

Dėl aiškesnio pirodymo, paimsime sekantį pavyzdį:

Daleiskime, kad kas-nors atsitiktų su Roch-fellerio dirbtuvėms, kurių jis nemažai turi kitose šaljse; na, tegu darbininkai pareikalautų geresnių sąlygų, ir tos šalies valdžia jiems pritartų. Matytumėte, kaip Rochefelleris įtupęs į Suvienytų Valstijų sterblę pradėdų grumoti karę anai viešpatystei. Arba, padėkim, jeigu ponui Rooseveltui būtų kas įspyręs į pasturgalį, kada jis valkiojosi po Europą, — nė bi-kelio nėra abejonės, kad Amerika su didžiausiu smarkumu būtų atsukus prieš tą valstybę savo kariumenę ir laivynę. Bet, ant galo, daleiskime, kad taip atsitiktų su darbininku, kuris per nuolatinį savo triusą yra iškėlęs Ameriką ant augščiausio laipsnio lubų, kuris yra išbudavojęs puikiausius miestus, pabrikus; kuris yra padirbęs net tuos pačius ginklus ir... sutvė-

ręs tą kapitalistų mylimiausią sesutę-kariumenę, ar būtų taip ginamas? Kvaraba tau jį gins! Kapitalistai dar pasidžiagty, jeigu ana valstybė tą darbininką įdėtų į geležinius, žinoma, kaip pil tšką prasikaltėlį.

Čia nors nelabai prie temos, vienok negalime pralenkti nepasakę: — šios gadynės darbininkui žmogui ir tėvynė yra nelabai mielaširdinga, nes jeigu jis nenori valgyti jos perdaug karčios duonutės (suprask, vergauti jo šalies didžiunams, patrijotams, kapitalistams ir aristokratams), tai paėmęs krepšį gal eiti, kur akis veda, o kojos neša, laimės ji šskoti. Šių dienų darbininkas tankiai turi sakyti: gaila palikti numylėtą tėvynę, derlingus laukus, žaliuojančius miškus ir gražius miestus; taipgi mielus tėvučius-mamutes, brolius-sesutes, draugus ir drauges, bet... ką daryti, kad pilvas spiria prie to; kad kapitalistai užviešpatatavo miestus, pabrikus; aristokratai laukus, pievas ir miškus, o tau darbininke kas gi tebeliko? — vargas, ašaros ir badas — ant amžių toje numylėtoje tėvynėje!...

Bet kapitalistams yra reikalinga kariumenė ne tikdėlto, kad numalšinti svetimus priešus, bet ir savuosius. Ir išteisybės, ką gi bei kariumenės jie gali veikti, kadangi jų yra tiktai keli, o darbininkų milijonai. Todėl galima užsitikrinti, jog kapitalistams reikalinga kariumenė numalšinimui nepaklusnujų, o valdonams (carams, karaliams), kad susivaidijus tarp savęs išėiti į karę arba į sautaiką.

Ant galo lieka atsakyti ant sekančio klausimo: ar reikalinga nuolatinė bei reguliariška kariumenė visiems šalies žmonėms, ypač žemajai luomai, iš kurios beveik susideda visa valstybe?

Žemiau paduotos, milžiniškos grupos didžiųjų valstybių kariumenės, skaitlinės gali geriausiam mums padėti atsakyti ant to klausimo:

Rusija...	1,500,000.	Anglija...	550,000
Francija...	746,000.	Austrija...	470,000.
Voketja...	650,000.	Italija...	290,000.

Suvienytos Valstijos gi pirmiaus buvo valnos nuo nuolatinės kariumenės; buvo laikoma milicija (surinktinė valstiečių kariumenė) ir tokia milicijinė kariumenė nebuvo be vertės, ką geriausiai prirodo amerikonų karė (1772 m) su Anglija. Žinome, kad amerikonų kariumenėj dalyvavo surinkti oai valstiečių kareiviai, bet, kad jie troško apginti savo šalies nepriklausomybę bei liuosybę, — jie pergalėjo Angliją, nors kelis sykius tvirtesnę. Reikia žinoti, kad kareiviai, kurie eina karėn su neprieteliu, kad apginti savo šalį, jos nepriklausomybę, — yra tukstantį kartų narsesni ir vertesni, negu tie, kurie yra priversti eiti karėn tik todėl, kad apginti kapitalistų lobius, arba valdonų nepaliečiamybę. Bet, išsiplėtojus Suvienytose Valstijose kapitalizmui, į kurių globą pateko žmonių krauju iškovota nuo Anglijos liuosybė ir konstitucija, kapitalistai bei didieji patrijotai suorganizavo milicijinę kariumenę į reguliarišką armiją, susidedančią iš 250,000 kareivių, taipgi tų ponų senata: ir kongresas, kaip galėdami stengiasi, kad tik padidinti tą milžinišką dykduonių gaują, o ypač laivynę.

Dabar pažiūrėkime į skaitlines (1899 m.), kurios parodo, kiek blėdies šaliai atneša nuolatinė kariumenė arba armija:

Dėl užlaikymo nuolatinės kariumenės, tiktai bėgyje vieno meto, 1899-nto, Europa išleido \$1,436,864,218. Tame pačiame mete ji galėjo statyti ant karės lauko 4,169,321 vyrą. Jeigu tuos visus vyrus pastatyti prie darbo, kuris išduotų tiktai 60 centų nuo kiekvieno per dieną, tai susidėtų \$2,501,592,60. Europa, tame mete, turėjo armijoj 610,342 arklių. Jeigu tie arkliai uždirbtų tiktai po 40 centų per dieną, tai vienos dienos uždarys būtų: \$284,136,80. Daleiskime, jeigu Europa tuos vyrus ir arklius būtų pastačius prie darbo ir leidus jiems dirbti tik 300 dienų metų bėgyje, ant augščiau paminėtų išlygų, tat iš jų darbo būtų turėjus gryo pelno: \$2,272,523,038! Daili pinigų kruvelė, jeigu galėtų sunaudoti šalies labui, bet ne kapitalistų, aristokratų ir valdonų piktiems norams!

Iš šito galime matyti, kokią tai blėdį atneša draugijai nuolatinė kariumenė. O tai tik žiurint iš medžiagiškos pusės. Ką gi besakyti apie dvasišką draugijai blėdį? Kada tie milijonai jaunų vyrų pasėja lygus laukinėms žvėrimis ir pilydami bepročio valdono paliepimą, — smeigia kalaviją ne tik į savo draugo, brolio, bet ir į tėvo širdį!...

Taigi ant visados atminkime, kad nuolatinė kariumenė yra nereikalinga nė valstybei, nė tautai, nė tėvynei. Atminkime, kad tik mes darbininkai—socialistai kovojame prieš ją ir kovojame. Juo labiau, kad dar negirdėjome, jog kuri—nors tauta būtų pakėlus pratestą prieš nuolatinę kariumenę. Jeigu kuri ir pakėlė, tai tik socialistiška. Ir užtai, kad jai rūpėjo ne vien gražūs žodeliai: «tėvynė», «tautas», bet ir tos tėvynės—tautos išsiluosavimas, apšvietimas, — vienu žodžiu sakant, gerovė. Negirdėjome, taipgi, kad religija būtų kada—nors pasipriešinus karėms. Ta veidmainystės ukė yra pirmas pamatas kruvinų karių, ką geriausiai galima persitikrinti iš kryživiškų karių, nes tuolaikinių karių valdonais buvo popiežiai! Kada buvo karė Rusijos su Japonija, — visa krikščioniškoji kunigija laimino kareivius!

Užtaigi ta našta, tas sunkus darbas, — lieka mums darbininkams—socialistams. Dirbkime.

Margeris.

Teisybe, bet ne vietoje.

Kartais mes pasakome tikrą teisybę, bet kad nežinome tikro stovio bei aplinkybių tų, kurios apsiautę tuos ir tas vietas, kuriems tą «teisybę» pritaikome, geriaus, prie kurių ta «teisybė» priguli; kartais teisybes kalbėdami, o neteisybę pasakome. Šiuom aš neturiu tikslo, kad ginčyties su išreikštojais panašios teisybės, bet tiktai noriu trumpai, paaiškinti kame dalykas iš tikros teisybės. Štai kame dalykas:

Man atsilankius Chicagon, teko išgirsti nuo draugų, kad Valparaiso mokykloje randasi keli desėtkai mokinių, o jų niekur nerandama su mokslškais darbais, t. y. mokiniai nieko nerašo moksliško dėl lietuviškos visuomenės.

Manau, kad ir kitur panašūs apkaltinimai yra užmetami ant mūsų.

Teisybė, ant kiek žinau, taip kaip nieko iš mūsų, apat trumpų ir retkarčiais straipsniukų, kurie pasirodo po slapvardžiais daugiausiai. Taigi aš čia nesakau, kad mes tiek ir tiek rašome, tik turiu priminti trumpai ir svarbesnes prižastis to mūsų neveiklumo.

Pirma, nėra dar nė vieno, kuris jau būtų Valparaiso išleistas svietan tokių, kad turėtų kąsį duonos, iš to ir galėtų visuomenei tarnaut. Antra, ir bus svarbiausia, kad mes čia susirinkę su penkiaais skatikais, ir norėdami sykiu eiti su tais kurie tukstančius atsiveža, turime dienomis ir naktimis dirbti, kad ne lekcijas mokinanties, tai dirbant kur—nors už valgį ar kamarį. Rods, keletas randasi tokių, kurie gauna geras pašelpas nuo savo giminių, bet jei tie vaikinai apleis savo lekcijas, o imsis už visuomeniškų raštų, tai jau suprantama, kaip ilgai bus šelpiami. Nes kas duoda ką, tai ir žiuri ant ko yra sunaudojama jo davinys.

Ant kiek aš patyriau, čia randasi vaikinių įvairuose laipsniuose mokslo, kurie trokšta dirbti dėl visuomenės labo, bet turime atminti tai, kad alkanam duona labiau rupi, negu pyragas, t. y. kad reikia rupinties duona, apsiavimu, apsilivkimu ir norint neatsilikti mokslu nuo draugų ir, kad atsiekti naudą per mokslą, tai nors su aniuoliškais prijautimais būtų visuomenei, bet turi tą atidėti iki turint tam patogų laiką, o priverstas imties už šluotos ar mazgotės vietėje plunksnos.

Nebus prošalį šiuom priminus ir tai, kad tie, kurie bendos šį—tą dirbti visuomenės labui, kaip jiems yra atlyginama už tai? Už tiesą, kartais yra išmetama keli skatikai, bet kad tikrai sušelp vieną ar kitą — suvis mažai; daugiausiai negrįta nė tai, kas prisieina išleisti ant rašalo, plunksnų ir popieros.

Teiksitės neimti už blogą mano drašų bei atvirą išsilaimą, jei paklausiau jusų, kurie pasakojate «teisybę», ar daug jus prisidėjote prie parėmimo skurdžių mokslaeivių?

Smulkutis.

Drg. Emilius Seidel atsisako sveikinti Roozeveltą.

Milwaukeees laikraštinninkai dėl ketinančio čia atsilankyti T. Roozevelto, išrinko komitetą pasveikinimui svečio. Tąjį komitetą taipgi išrinko drg. E. Seidelj, Milwaukeees miesto majorą, kuris vienok atsisakė priimti komiteto nario vaidą, atsakydamas ant užprašymo sekančiais:

«Gerbiamojo Tamistos malonus laiškas, pranešantis, kad esu skiriamas į narius komiteto pasveikinimui p. Roozevelto aplaikytas. Teiksiesi Tamista priimti mano užtikrinimą, kad garbę, kurią man komitetas turėjo norą suteikti, pilnai apkaunuju. Su koktumu vienok turiu apreikšti, kad dėl lei nesąžiniško ir neteisingo atsinešimo pono Roozevelto prie jūjimo, kuriam aš pašvenčiu visą mano liuosą laiką ir energiją, negaliu priimti siulomos man garbės. Tečiaus užtikrinu Tamistą, kad kaipo galva išpildančiosios miesto valdybos pasveikinti»

rupysiu, kad tamistų svečias nesutiktų nesmagumą, kas priguli kiekvienam žmogui respublikoje.

«Turėdamas viltį, kad galėsiu tarnauti tamistoms ir mūsų miestui, visokiu galimu budu pasilieku su pagarba.

Emil Seidel.

Drg. Emiliaus Seidelio atsakymas sveikinti Rooseveltą, kaip socialistui yra pagirtinas. Jo atsakymas, taip gi pilnas išminties ir mandagumo, vertas yra pagyrimo. Su nuomone drg. E. Seidelio sutinka netik Milwaukee socialistai, bet solidarizuoti, privalome ir mes visi.

Ar pridera lįsti į svetimą sąžinę.

Pastaruoju laiku turėjau ypatingą susinešimą per laišką su vienu didmiestyj gyvenačiu tautiečiu, o dar ir vadovu nemažos progresyviškos organizacijos.

Vietoj gauti prigulintį sulgy užklauso atsakymą, gaunu «dešimtį dievo prisakymų», lyg Maižiaus ant kalno Sinajaus prirašytą kaip ant jaučio skūros. Skaitau ir netikiu... taip tas tautietis rašo... Štai ir turinys: «Nors neturėčia teisės taip rašyti, bet sąžinė prie to verčia, t.y. kad jūs dirbtumėt lietuviams, mūsų visuomenei, nežiūrėdami per kokius Lietuvos partijos akinius, bet dirbtumėt bepartyviškai, atmesdami partijas šalin, kaip kenksmingas mūsų gyvenimui doktrinas... (čia mano praleista tūli ypatingai dalykai). ...Iš to suprantu, kad jums kultūrinis ekonominis (atmetus partijas dar su siauroms pažiūroms) yra neaiškus, taip lyginai ir socializmas, kuris abelnai yra priešingas kultūriniam, apšvietos labui ir tt...

«Atleiskite, kad jums nuo «socializmo» verčiu pasitraukti, tai žinote, reikalauja to doros principas ir pažangos reikalavimas. Kad socialistai yra tamsybės apaštalai, tai jūs patys galite persitikrinti, skaitydami «Kovą» ir «Keleivį».

Iš to viso galima matyti ir suprasti, su kokioms pažiūroms bei tikslu — ir kiek toli temato tas žmogelis taip rašydamas. Nors jis primeta man siaurus akinius, bet patsai nei tiek nemato kaip apuokas dienos laike, kiša nosį ten, kur jam visai nepriderėtų. Atmesti arba išsižadėti tą, ką žmonija gerbia, statynama už viską augščiau, tai būtų lygus dvasios užmušimas, kaip lyginai ir gyvasties pateriojimas — šalin veidmainiai iš mūsų tarpo!... Atmesti savo siekinius ir taip gerbiamus idealus ir tt., reiškia likt priešū laisvės ir civilizacijos! Jeigu jūs manote, kad socializmas yra priešingas kultūros, ar apšvietos, labui, tad esate lygios nuomonės tėvui Kapucinui, kuris visą tą, kas yra kilto, tobulo ir progresyviško prakeikia. Tai matyt nepažinote socializmo, nors ir prisipažįstate buvę ceciliku, gal tokiu kaip ir dabar... Nes socializmo mokslas yra platus, todėl ir nepadyviu, kad jo dar nesupratote, bet (nors ir prašote atleisti) už kurminį naikinimą darbininkiško susipratimo, už kišimasi į vidurinius mano dvasios reikalus negali būti atleista, kaip lygiai Rusijos valdžios kratos pagimdo kerštą, taip pat jūs sukeliate neapykantą, niekindami tą, kas man yra šventa ir brangu.

Kaslink priskirimo socialistų prie tamsybės apaštalų taipgi, miels oponente, daug klysti! Ar maudydamas tik iš jų pasijuokti, ar ištikrųjų tokią nuomonę turi? Jeigu taip, tad prisžiūrėk kiek mokslinčių yra socialistais, kiek jų yra pedagogais-mokytojais, skleidėjais šviesos... Iš ko daugiausiai susideda mūsų draugijos ir kas jas palaiko, ar ne socialistai? Nėra reikalo čia ir aiškinti, tą mato visi, kokią sėklą socialistai visur sėja...

Skaitydamas «Kovą» ir «Keleivį» aš persitikrinau, kad tik tie du laikraščiai rūpinasi žmonijos gerove ir tik juose žmogus gali

rasti sau dvasišką peną, nes jie tik pilnai atsako žmonių reikalavimams. Todėl gi patariu ir iš sirdies linkiu kiekvienam doram žmogui užsirašyti ir skaityti minėtus laikraščius, o savo oponentui — *ad futuram memcriam.*

J.D. Taunis.

Atsakymas p. Dagui.

Nenorėčia eiti į polemikas, bet esu priverstas duoti atsakymą ant «laiško», tilpusio «V.L.» N33. Buvo rašyta, jog aš, Kasparka, Kensingtone ant diskusijų sakęs: «pas juos istorija tautų, ar kultūros, ar literatūros, ar kitos kokios mokslo šakos, tai tiktai biznis». Nežinia, ar p. Dagis sapnavo ant diskusijų, ar visai ypatų nepažinojo, nes ta visa sakė drg. N.A. Vilimaitis.

Toliaus rašo, jog «Iš tautiečių pusės buvo pastatoma daug faktų». Kokių? «Daug nurodymų kaslink plėtojimosi mokslo, apšvietimo, susipratimo be jokių «izmų». Man nurodo, kad p. Dagis nesupranta reikšmės žodžio «izmas», apie kurį parodys jo paties kalba ant diskusijų, kur jis sakė: «Socializmas yra šeimišmas» (izmo žargone). Dėlko šeimiškas nebuvo pasakyta, matyt, jog nežinojo. Taipgi sako, jog: «gėda buvo su tokiais žmonėmis ir diskusijos varyti, kadangi jie, matomai, neturėjo mažiausio supratimo apie mokslą bei istoriją». Tiesa, matyt buvo, kad p. Dagis gerai pažįsta mokslą ir istoriją, nes kaip išėjo ant estrados pirmi žodžiai buvo: «Nežinau gerai tėmos šitų diskusijų, nemisliju daug ką pasakyti, bet jei duosite man ant pabaigos, tai daugiau ką pasakyti. Ale tiek pasakysiu, kad socializmas grius!» — Dėlko! — «Markso teorija netikus». — Kame, dėlko! — «Socializmas jau griuvu». Iš kokios priežasties!... Ir taip apie 7 minutes pakalbėjęs, jokio atsakymo, jokio priedimo nedavęs, nuėjo šalin, nors paskirta buvo laiko 15 minutų kalbėti. Matyt užmetinėtoji visai nėra atmenami istorijos ir mokslo faktai.

Kaslink nežinojimo diskusijų tėmos, tas aiškus melas, kadangi kvlečiant poną Dagį į diskusijas aiškiai buvo išaiškinta jam diskusijų tema: Kas žmonijai atnešė didesnę naudą — tauta ar socializmas? Ta tema svetainėje taipgi buvo dusyk aiškinta pirma, negu diskusijos atidaryta. p. Dagis tečiaus neprirodęs, ką žmonijai atnešė gero tautų patrijotizmas, rašo, kad socialistai, apgindami savo pusę, šmeižė tautos didvyrius. Kokius didvyrius ir kaip šmeižė? Patrijotizmas ir abelnai, kas rišasi su tauta, — tai vyžiai ir trinyčiai! Kokį patrijotizmą niekina!

Norėčiau matyti tautiečių faktus bent vienam laikraštyje, tuos pačius, kokius jie nurodė Kensingtone. Istikrųjų tuos faktus kiekviens turėtų pripažinti tik už šmeižimus ar išniekinimus, bet ne už rimtus faktiškus atsakymus bei argumentavimus. Kadangi į pastatytos tėmos klausimą atsakyti prirodymais negalėjo, užteko jiems išniekinti socialistus, užteko pasakyti «Markso teorija netikus», bet nenurodyt, kame ir kodėl ji netikus. Paskni pykstant už savo neįgiją ir nežinystą, savo išniekinimus ir šmeižimus kartoją laikraščiuose, graibstosi kaip aklas apie tvorą, pliauškia, kas papuola.

D.J. Kasparka.

Atsakymas, ką reikia daryti su šmeižikais.

Šmeižimas yra bjaurus darbas. Šmeižti gali tik žmonės doriškai nupuolę arba žmonės be kultūriško išauklėjimo. Bet šmeižti gali taipgi ir ypatos, kurios priima šmeižimą kaip teisybę ir tą šmeižimą kartoja. Taigi yra tiesiogini ir netiesiogini šmeižikai. Bet yra šmeižikai, kurie šmeižimus tyčia lyg kad «teisybę» paleidžia į žmones, kur ta «teisybė» apsi-

plunksnuoja, išsivysto į šmėklą ir skrajoje, nuodindama atmosferą. Šie pastarieji šmeižimus fabrikuoja gudriai, su tam tikrais paslėptais tikslais. Štokių šmeižikų, ypač darbininkiškos organizacijos privalėtų labai saugoties, nes kiek jie tokiu būdu gal pridaryti organizacijai blėdies, tai joks atviras priešas tiek blėdies padaryti neįstengtų. Su tokiais šmeižikais arba šmeižimų fabrikuotojais reiktų apsieiti kaip su niekšais žmonėmis. Tečiau pas mus socialistus parpažinta draugškas trečiųjų teismas, arba jeigu nepriima to teismo, pastatyti šmeižiką skaitančios visuomenės teismui. Jei tas negelbsti, yra valstybinis teismas. Šiokiui ar kitokiui būdu reik butinai šmeižimus sustabdyti, kad neleisti aniems ardyti organizacijos.

Blogiausia, tai su šmeižimų išplatintojais, arba kartotėjais, kurie nesirupina suprasti ar paskelbose yra bent kiek teisybės ar ne, jie kartuoja kartais su pridėjimais tą, ką girdėjo ir šmeižimą didina tik per savo nesupratimą ir nežinią. Ir tokie žmonės lygiai privalo būti patraukiami prie atšaukimo savo «kalbų», kad pamatytų kiek jie daro blogo ir morališkos bei materiališkos skriaudos ypatai, kurią šmeižia.

Ypatingai jeigu ta šmeižiamoji ypata yra užimančia kokią-nors viešą vietą organizacijoje, pavyzdin kaip tankiai girdisi apie LSS. administratorių, tai skriauda daroma ne vien ypatai, bet dar didesnė organizacijai, kuri stačiai yra griauama tokiu būdu.

Ča šmeižikai, suprasdami ar nesuprasdami, ką daro. pa stoja tikrais kapitalistų tarnais, o organizuotų darbininkų priešais, darydami organizacijai blėdį, per šmeižimą ypatų, or ganizacijos pastatytų į organizacijos reikalų tvarkymo vietas.

Tas mūsų organizacijoje labai įviespatavo. Tą blogą turime prašalinti. Jeigu nėra užsitikėjimo išrinktoms ypatoms, pirma reikia patirti, kas tą neužsitikėjimą sėja. Jeigu užsitikėta renkant, tai tas užsitikėjimas turi būti. Bo to užsitikėjimo mes organizacijose gyvuoti negalime. Dabar gi pas mus kas toks supykęs už mažmožį paleido netikusį plepalą, kiti tuoj pasigavę kartuoja, tempia, kala ir tveria didžiau sias nesuomones. Tas tur but prašalinta.

Paleido kas-nors neteisingas kalbas, tuojaus privalo bu ti patrauktas trečiųjų teisman.

Trečiųjų teismas suorganizuojamas sekančiais: Partija išsirenka į trečiųjų teismo įstaigą 5 narius. Kandidatų į Tr. T. turi būti daugiau dėlto, kad apkaltinamoji arba ir skundžianti pusė turi teisę dar iš tų kandidatų išrinkti į tesėjus 4 narius. Tie keturi išsirenka dar vieną už pirmininką. Nu teistoji trečiųjų teismo ypata, nepasiganėdindama nusprendimu, turi teisę apeliuoti tik į partijos suvažiavimą.

Trečiųjų teismas, kiek man matosi, ištikrųjų užlaikytų geresią discipliną ir neleistų taip ardyti tvarkos šmeižikams, kurie nebijodami jokios atsakomybės visai nepaiso, kad kartais kartoja mūsų priešų paleistas paskelbas, kurios silpnina organizaciją per naikinimą užsitikėjimo išrinktoms ypatoms.

Žinodamas dalykų stovį, aš patariu sąjungiečiams pasistengti sumažinti tas nepamatuotas paskelbas ar šmeižimus viršminėtu būdu, nes tas daug reiškia organizacijos gyvenime.

A. Baranuskas.

LAIŠKAI | REDAKCIJĄ.

GERBIAMOJI «KOVOS» REDAKCIJA!

Meldžiu patalpinti šį mano laišką, kuriame noriu paaiškinti prasmę savo išsitarimo, kuris taip baisiai papiktino mūsų tautiečius.

«Lietuva» N33 taip pasipurto, tarsi elektra paliesta. Piktinies išsitarimu, kuris yra vien išsitarimu, rodosi, negalima taip labai, kaip reiktų pasipiktinti tuo, kad kas mieli metai vieni žmonės čiuplia iš kitų gyvų žmonių kraują ir eda tūkstančių žmonių gyvastis. Tą daro visi tie, kurie tik palaiko šiandieninį piktadarišką surėdymą. Tuo mūsų tautiečiai nepasipiktina, nes mato kad tokiame surėdyme vieni gyvastimis ir krauju kitų tunka...

Bet eikime prie dalyko. Jeigu velionis buvo SLA. nariu, ant tos SLA. kuopos puola priedermė palaidoti mirusį. Jeigu SLA. posmertinės neišmoka, jeigu mirusis, atidavęs sveikatą ir gyvastį kraugeriams, nesutaupino nė kelių centų, ką-gi kuopos komitetas turi daryti? Iš kur imt pinigų palaidojimui kūno? SLA. centro valdyba aiškina, kad mirusio posmertinę gali atsiimti tik artimi giminės, o ne kuopa. Bet jei tų giminių mirusis nepaliko, ką tuomet tur daryt su tokiu mirusiu tie, pas ką mirė? Ar išmest už tvoros? Ar gali tokiame atvėjuje kuopa priimti į savo narių tarpą toki, kuris arti tos kuopos neturi artimų giminių, kurie mirusįjį paimtų savo globon. Ar tokią trarką galima pripažinti už gerą ir ar nėra tai išnaudojimas gyvųjų, jeigu po mirties organizacija, kuri žadėjo aprūpinimą bent mirusio, atsisako nuo to? Puiku, gražu! Tokiais darbais tautos mylėtojai nė nemano pasipiktinti, vien piktinasi jų darbų pasipiktinimu. Išsitarimas nėra darbu!

Socialistas.

Šiuomi užbaigiame bergždžią ginčą. Išsitarimas pats savaimi šlykštus, bet šlykštesni darbai, kurie pagimdo tuos šlykščius išsitarimus. Sykiu pastebim ponams Damijonaičiams, kad už korespondenciją atsako pats rašėjas, o kad korespondencijos nesiuontėme ponų Damijonaičių ar ko kito cenzurai ir leidome laisvai ištarti «šlykštų» žodį, tai mūsų kaltė, už tat atsako Smelstorius visai ne sibauginamas tautiečių kalėjimais. Juk ant to tautos turi kalėjimus, kad «doros» ir tylėjimo nedorėlius mokinti. *Red.*

II

GERBIAMOJI REDAKCIJA:—

Malonėkite apskelbti savo gerbiamam laikraštyje šį pranešimą: Oficiališkasis Vengrų Socialistų Sąjungos Amerikoje organas «Elore» (Pirmyn) Rugsėjo 10 dienoj, kaip 50 metinio jubilėjaus dienoj, išeis speciališkoj laidoj.

«Elore» yra vienatinis vengriškasis laikraštis, kuris stovi ant Socialist Partij principų. Kaip savaitraštis paduoda skaitančiam proletarijatu kuoplačiausias žinias iš darbininkiško judėjimo, tereitiškų sociališkių klausimų gvildenimus, žodžiu, skleidžia susipratimą ir klesų kovą, išeidamas paprastam didelio laikraščio formate, 6 puslapiiais, redaguojamas drg. Vladislavo Lakatos. Kaina metams \$1.00, pusmečiui 50c. Antrašas: «Elore» 1528 Second Ave., New York, N.Y.

Draugiškai *Ladislav Lakatos.*

PER IŠPAŽINTI.

PARAŠE. S. STRAZDAS.

Buvo tai gražus nedėldienis. Aš sėdėjau savo kambarj mišlydamas, kur reiktų išeiti pasivaikščioti, bet draugo neturėdamas, vienam eiti nepatogu... Pagaliaus vistiek pasinėjau išeiti, ir pradėjau rengties, kaip štai kažin-kas išlengvo pa-

beldė į duris.

— Meldžiu į vidų!— sušukau.

Pasirodė tarpduryj nebejaunas žmogus, su išblyškusi veidu ir nuplyšusiais drabužiais. Įėjęs į vidų, paklausė manęs:

— Ar čia gyvena Simas?

— Čia.— atsakiau— bene Jonas?

— Tas pats. Drauge, gal jau manęs nebepažįsti, nes ilgą laiką nesimatėva ir vėl, vargai, nelaimės permainė mano veidą.

Buvo tai senas mano pažįstamas, nes kitąsyk mes abu dirbova, vienoje dirbtuvėje, bet mane iš ten išvarė už platinimą tarpe darbininkų susipratimą. Aš su juom daugiau nesimačiau; tik girdėjau, kad jis yr papuolęs į kraugerių rankas, taigi ir paklausiau.

— Pažįstu dar jus, drauge, kad ir persimainęs veidas, bet aš nuo draugų girdėjau, buk jūs papuolėte į kalėjimą už streikus, ar tiesa?...

— Tiesa, drauge, bet tai ilga istorija, nusibos tamistai ir klausyti.

— Tai nieko, pasakok, drauge.

— Na, kad jau taip nori, tai galiu papasakoti. Bet pasakosiu draugui apie šios dienos atsitikimą, ką pats šiandien girdėjau iš lupų Kristaus mokslo pardavinėtojus.

— Kaip tai?!— sušukau nustebęs.— juk tu iki šiol buvai karštas kunigijos apginėjas?

— Taip, drauge, ligšiol aš jiems tikėjau akiai, bet šiandien, pamačiau juose Vilką Avinėlio kailyje! Šiandien jau supratau, ką man pirma draugas pasakojai apie juos!...

Ir jis sudribo ant šalyj stovinės kreslės ir sunkiai alsuodamas uždengė rankomis veidą... Per valandėlę buvo tylu, tik sunkus jo alsavimas buvo girdėti, kuris veržėsi iš jo nuvargintos krutinės... Priėjęs aš prie jo ir uždėjęs ranką ant jo peties, pratariau:

— Nesiramink mano drauge, ir pasakok man savo atsitikimą. Klausysiuos su atida tavo žodžių.

— Na tai klausyk!— pratarė jis apsišluostęs ašaras, kurios riedėjo jo nugoltusiu veidu ir jis pradėjęs šiais žodžiais: Taip, mano širdį ligšiol spaudė baimė ir neramumas, rodos, kad kokią baisių nuodėmę bučiau papildęs ir baisiai mane kankino praeities atminimai... Tai gi su nekantrybe ir laukiau ateinant nedėdienio, kad galėčiau prieiti išpažintin, ir išpasakoti Dievo tarnui savo nuodėmes, tikėdamasis gauti nuo jo nors kokį suraminimą savo nuvargintai širdžiai... Štai ir atėjo mano taip laukiamas Nedėlios rytas ir aš išbėgau į bažnyčią; ten parpuoliau ant kelių prieš didįjį altorių ir pasimėldęs karštai, su drebančia širdžia priėjau prie Dievo tarno apsaakyti jam savo baisias nuodėmes. Atlikęs įžangines ceramounijas, prabilau į dvasišką tėvą:— Tėve dvasiškas, papildžiau baisias nuodėmes ir dabar jos spaudžia mano širdį...

— Pasakok man jįs vaikeli!— pratarė Dievo tarnas.

... Taip ir taip, dvasiškas tėveli: aš skaičiau tokias knygas, kuriose sako, kad mes darbininkai nieko tylėjimu ir maldavimais, negausime nuo ponų kapitalistų, bet vien tik per

vienybę, susipratimą ir streikus mes pagerinsime savo buvį. Ir aš perskaitęs minėtas knygas supratau kame dalykas. Jos man parodė kelį! Ir aš tuoj pradėjau aiškinti savo nežinan tiems broliams—darbininkams, koku budu mes galim pagerinti savo vargingą padėjimą... Tuoj pakelėme streiką; nuėję vieną rytą prie dirbtuvės vartų, pasakėme užveizdai, kad mes neisime į darbą kol nebus išpildyti mūsų reikalavimai, mes streikuosime...

— O toliaus?— paklausė manęs Dievo tarnas.

— Toliaus, pabirkantas užkvietė policiją, kareivius, kurie tuoj apstojo mus iš visų pusių ir pradėjo klausinėti, kas pradėjo kelti streikus, kas vadovas? Ir mano bailesnieji broliai darbininkai tuoj puolė ant kelių prieš pabirkantą, melšdami, kad jiems atleistų ir priimtų atgal į darbą, nes jie nekalti, ir...

— Ir ką?...

— Ir pasakė, kad aš juos kurstęs streiką pakėlti.

— Kas gi toliaus?

— Toliaus— mane kareiviai paėmė ir mušdami nuvedė į kalėjimą... O mano moteris su vaikais likosi iš namų išmesti... Išleistas iš kalėjimo po pusės metų, radau savo žmoną baisesiam padėjime. Vienas mūsų kudikis iš bado ir skurdo pasimirė, o antras, gulėjo ligos apimtas ant skarmalų, pamestų ant drėgnos aslos. Man jį kalbinant, mažutis pravėrė akutes ir tik skausmingai susiraukęs ištare: «mama,—duonutės»... Širdį man skausmas draskė, kada man mano žmona pasakojo, jog nėra nė duonos kąsnio tam bėdinam kudi kiui paduoti. Sunku apsaakyti, kiek nelaiminga moteris su vaikučiais privargo ir prisikentėjo per tą pusę metų... Nė to visko negaliu apsaakyti, nes baisūs jausmai atsiranda mano širdyje... Kad gelbėti iš bado moterį, kudikį ir save, aš nuėjęu į tą patį pabirką prašyti darbo. Darbdavyje, mane pamatęs, telefonu kasžinką pašaukė, ir tuoj atėjo policijantas, kuris nedavęs man nė žodžio ištarti, pagriebęs už apikaklės išmetė už pabirkos vartų. Dabar budamas baisesiame padėjime, netekęs jokios vilties išsigelbėjimui, atėjau pas tave dvasiškas tėve, duok rodą, suramink, parodyk kelią kaip išbiristi iš tų baisių vargų!...

— Hm...— sumurmėjo dvasiškas— bloga su tavim. Matai, tai dievo bausmė už tavo negerus darbus. Kam gi reikėjo tau imti į rankas tąs velniškas knygas, kurio suguodė tave kurstyti kitus streikuoti. Dievas prisakė buti nuolankiu savo ponams ir persekiotojams, tu nepildai dievo prisakymo, tai dabar turi atkentėti!...

— Juk sakot Dievas teisingas, už skriaudžiamuosius liepia užstoti ir ginti juos.

— Šėtonas kalba per tavo lūpas— šaukė paraudęs dvasiškas tėvas.— Įpainiojo tave į savo žabangas ir tik toliaus traukia tave stačiai į pragarą. Juk žinai, kad ir ponams reikia gyventi, iš kur jie gal imti, kad jums algas pakelti. Jei gu išpildytų jūsų reikalavimus, jie turėtų uždaryti savo pabirkus, o jūs visi turėtumėt eit ubagaut.

— Bet kągi turiu daryti, kad galbėti pačią ir kudikį nuo mirties iš bado? Darbo neduoda, kas duos duonos kąsnį?... Kasgi lieka?

— Melskis prie dvasios šventos, prašyk Dievo griekų atleidimo, nes sunkiai nusidejai prieš Dievą, kurį gal tik mišiomis šventomis permaldaut galėtum...

— Bet dvasiškas tėve!— aš neturiu skatiko duonos kąsniui nusipirkti, už kągi mišias galiu užpirkti?

— Matai, velnias prie ko tave privedė, kad ir mišių šventų negalėtum užpirkti. Bet viltį Dievuje turėdamas, eik pas poną, pulk prieš jį ir prašyk atleidimo už skriaudą, kurią jam padariai, sugaišindamas kitus darbininkus. Ponas susimylės, matydamas tavo gailestį ir tvirtą pataisą, kad niekad daugiau jam nesipriešinsi... Aš gi iš savo pusės taip gi tarsiu žodį, tik neužmiršk, kuo Dievas nuo tavęs reikalauja. Dabar galėkis už nusidėjimus ir muškis į krutinę!...

Nublanko veidas mano dvasiško tėvo, kada pamatė bausių mano žvilgį, bet greit veidmainingai išblaivinęs jį, užmerkęs akis šnibzdėjo gal jam pačiam nesuprantamus žodžius, kuomet aš su bausiu skausmu širdyje ir didžiausia pagieža, smarkiai leidausi lauk iš bažnyčios, kuri, kaip dabar jau aiškiai galėjau suprasti, pavirto bausiu įrankiu skriaudikų ir išnaudotojų. Vietoje suraminimo, radau joje dar baisesnes dvasiškas kančias, kurios atidarė mano dvasios akis ir parodė bausiąją teisybę, šaukte šaukiančią kovon, kovon!— kad padaryti teisingąjį žmonijos teismą!...

Mano pažįstamasis nutilo, rodosi, visa ta baisiausioji ugnis, kuri degė jo krutinėje ir veržėsi sykiu su ašaromis iš akių, išdegė ir jis nublankęs nuleido galvą...

Aš ir nedrįsau pertraukti tos tylos, lyg kad norėdamas leisti jai numalšinti tuos skausmus, kurie draskė mano pažįstamojo širdį. Tylomis pakilau ir nuėjau į kertę, kur stovėjo skrynėlė. Sugrįžęs su mašnele, išėmiau iš jos kiek buvo joje ir pakišdamas apnykusiam nelaiminguoliui, tariau:

— Priimk, drauge, tą mažą auką. Nupirksi duonos...

Daugiau neturiu...

Pažįstamasis nutvėrė mano ranką, tarsi skęstantis numestą jam kartį, pašoko nuo kedės ir drūčiai prispaudė mane prie savo krutinės.

Susijudinova abudu iki ašarų.

Jis išėjo, o aš ilgai pats vienas vaikščiojau po kambarį.

Saulėi tekant...

Pagal Lihvu Jurką.

Saulėi tekant, ant padangės,
Kraujo rausva šviesa krinta,
Saulėi tekant rods gyventi, —
O vienok gyvent užginta!

Saulėi tekant, šalnės kąsti,
Gražūs žiedai nyksta, bira;
Saulėi tekant jaunos galvos
Be jėgos ant krūtų svyra...

Saulėi tekant priešo rankos
Myllmų krutines veria...
Saulėi tekant jiems į kapą
Keikdami jie smiltis beria.

S. Strazdas.

Korespondencijos.

Radyti reikia visados tik juodu rašalu ir tik ant vienos pusės popieros, neperšviečiamos; viršuje palikti bent dvi eilutes neužrašytas. Žinios turi būt teisingos, paduotos teip, kaip atsitiko, be ilgų privadžiojimų ir pamokinimų. Žinios iš darbininkų gyvenimo visados bus patalpintos.

PATERSON, N. J. Rugsėjo 12 d. jaunas vaikas 20 m. amžiaus, Jonas Balionis, sumanė pasivažinėti ant dviračio; bevąžiuojant Broadway ties Church St., sutiko daktarą F. Ekins, vąžiuojantį automobilyje. Automobilis trenkė į dviratį taip smarkiai, kad nukritęs nuo jo J. Balionis jau nebeatsikėlė. Paimtas į General ligonbutį, už 45 minutų pasimirė.

Vėlionis paėjo iš Vilniaus rėdybos, Trakių apskrčio, Varėkos parapijos, Mergažerio kaimo. Amerikoje išbuvo 1 metus, prigulėjo prie Liet. Ukėnų Neprigulmingo klubo ir jo kaštais likosi palaidodas.

Vėlionio brolis nuėjo su tulu lietuviu pas minėtą daktarą, manydami, kad daktaras nors laidojimo lėšas užmokės, daktaras pasiuotė pas savo advokatą ką ans pasakys. Advokatas išklausinėjo viską, paklausė ko jų norėtumėt?

Jo draugas, kaipo tlumočius atsakė, kad nori nors 10 ar 15 dol. Tai mat pas karčiamninką kiek vertas žmogus, nes tlumočium buvo karčiamninkas.

Driskius.

ALLEGHENY, PA. Liepos 31 dieną LSS. 55 kuopa surengė prakalbas, dėl kurių kalbėtoją parsikvietė drg. A. Baranauską. Prakalbos prasidėjo 2-ą val. po pietų. Publikos prisirinko vidutinis skaičius; žinoma, galėjo ir daugiau atsilankyti, bet ne visi suprato jų vertę ir naudingumą.

Prakalbos tęsėsi apie 3 valandas ir publika su dideliu užsiganėdinimu užsilaikė ramiai; laike prakalbu, buvo matyti publika labai užinteresuota ir po kiekvienos kalbos dalelės, buvo girdėtis delnų plojimas. Po prakalbų tuojaus prisirašė 11 naujų narių. Ačiū drg. A. Baranauskui už jo darbštumą, tegul bus jo darbai ir žodžiai visados neužmirštami!

Rugsėjo 15 d., buvo surengtos prelekcijos, kurias skaityti buvo pakviestas taip gi drg. A. Baranauskas. Ant prelekcijų susirinko nemažas būrelis žmonių. Kaip matyti iš drg. A. B. prelekcijos, publika buvo užsiganėdinusi, nes kiekvienas aiškinimas buvo faktiškai prirodomas ir išrišamas.

Geistina, kad ir toliaus galima būtų girdėtis tokia iškilminga kalba, kuri nevieną paskatina prie apšvietos ir visuomeniško darbo!

Jonas Berbilas.

WALLINGFORD, CONN. Rugsėjo 27 dieną prarūpestingumą vietinės LSS. 145 kuopos atsibuvo prakalbos ir paskaitos, su dainomis ir deklamacijomis, po sekančiu program:

1) Drg. Jokimas dainavo, «Pasakyk tu liaude mylimoji»; 2) Panelė Jokimiūtė deklamavo, «Ateis laikai»; 3) Drg.

Litkus
sirinkime
tė paske
«Kovos»
Panelė

7) Drg.

ninkai o

Put

lingai ir

Dar turi

mų nesin

ištar

išdirba: 1

gai ir pri

ED

vo diskus

Partijos.

dabartinis

ant toliau

knyga «N

likt kuov

tymui.

Dis

Vėliaus 1

prelekcij

zavimo ir

budu gal

las, visier

me moke

popieras

rašymą bl

bei už par

Vėliau

pagandistų

Tas iš

dėlio, 2 vi

SO. I

priš piet L

sibuvo sus

suntiniai į

jo Gardner,

Po kru

buvo pran

30 narių, u

komitetas i

džius; į lek

J. G. Stank

J. B. Broni

taisyti ir ab

ir išrinkto

perskaitytos

ant vienos pusės po
i eilutes neužrašytas
kaip atseitiko, be ilgų
kų gyvenimo visada

l. jaunas veiktinas
sivažinėti ant dri-
St., sutiko dakt-
utomobilis trenkė
jo J. Balionis jau
atį, už 45 minutų

Trakių apskrčio,
merikoje išbuvo 1
mingo klubo ir jo

pas minėtą dakt-
no lėšas užmokėe,
ns pasakys. Ad-
norėtumėt?
kad nori nors 10
k vertas žmogus,

Driskius.

ą LSS. 55 kuopa
rsikvietė drg. A.
po pietų. Pub-
alėjo ir daugiau
udingumą.
ka su dideliu už-
bų, buvo matyti
s kalbos dalelės,
tuojaus prisirašė
i už jo darbštu-
žmiršta!

lekcijos, kurias
nauskas. Ant

Kaip matyt iš
dinus, nes kiek
ir išrišamas.
lėtis tokia iškil-
švietos ir visuo-

nas Berbilas.

27 dieną per
vo prakalbos ir
sekančių prog-

iaude mylimo-

ikai; 3) Drg.

Litukus laikė prakalbą, Kokią naudą mums naša panašus su sirinkimai, t. y. prakalbos ir prelekcijos; 4) Drg. Jaras skaitė paskaitą; «Žodis stojosi kunu ir gyvena tarpe mūsų (iš «Kovos»); 5) Drg. Jokimas dainavo, «Drąsiai draugai»; 6) Panelė Jokimiutė deklamavo, «Kada ta žvaigdelė užtekės»; 7) Drg. Žilinskas skaitė prelekciją ant temos; «Kam darbininkai organizuojasi».

Publikos prisirinko, pagal skaičių gyventojų gana skaitlingai ir visi užsiganedino, kas buvo matyt iš dėlnų plojimo. Dar turiu pridurti, jog pas mus publika ant tokių susirinkimų nesimažina, bet vis kaskart dauginasi.

Šitam miestelį randasi 12 dirbtuvių, kuriose daugiausia išdirba: peilius, šaukštus, šakutes ir tt.. Darbai eina neblogai ir pribuvusiam nesunku darbas gauti.

J. M.

EDWARDWILLE, PA. Rugsėjo 28 dieną atsibuvo diskusijos. Tema, ar reikalinga prisidėti prie anglų Soc. Partijos. Po ilgų ginčų, likosi išnešta sekantis išvedimas: dabartiniame laike, kuomet LSS. finansškai slobna, palikti ant toliaus, o vietoj atlikti reikalingesnius darbus, kaip tai: knyga «Moteris ir Socijalizmas», «Trimitas su dainomis», atlikti kuoveikiausia, o vėliaus apie įvedimą mašinos raidžių statymui.

Diskusijos buvo su užsikažščiavimais, bet ramiai baigėsi. Vėliaus likosi nutarta sekančios diskusijos, su prakalbomis, prelekcijomis ir monologių. Tema, apie įstatymus natūralizavimo ir ko prisilaikyt gavus pilietiškas popieras, 2) koku būdu gali gauti pilietiškas popieras, 3) kurie norės ar užklas, visiems bus patarnavimas už dyką, tik užsimokėjęs teisme mokestį, apturės popieras kokių bus vertas. Pirmas popieras be jokių advokatų galima gauti, taip kad už parašymą blankos imdavo koks šunadvokatis po 5 ir 10 dolerių, bei už parodymą teismo rūmų.

Vėliaus bus prelekcijos, «Susiprask žmogau», nario «Propagandistų Kolegijos».

Tas iškilmingas surengimas atsibus 25 dieną Rugsėjo nedėlio, 2 val. po pietų, Paukščio salėj Edwarwille. Pa.

Strauss.

SO. BOSTON, MASS. Rugsėjo 28 dieną, 10 val. prieš piet Liet. draugysčių svetainėje, 339 W. Broadway, at sibuvo susirinkimas LSS. 60 kuopos, kur tapo išrinkta 2 pasiuntiniai į Mass. rajono konferenciją, kuri atsibus 4 Rugsėjo Gardner, Mass.

Po kuopos susirinkimo, tapo sutvertas (kaip «Keleivyj» buvo pranešta), «Žmonių Universitetas» į kurį prisirašė apie 30 narių, užsimokėdami po \$1.00 kiekvienas ir tapo išrinktas komitetas iš šių ypatų: pirmininku J. Naviackas, sek. J. Undzius; į lektorius inėjo šios ypatos: Dr. D. Matulaitis, Dr. J. G. Stankus, S. Michelsonas, F. J. Bagočius, P. Vidikas, J. B. Bronišas, A. Žimantas ir J. Gegužis. Programą sutaitaisyt ir abelnai visą darbą vesti, palikta ant rankų lektorių ir išrinkto komiteto. Nutarta, visos paskaitos, prelekcijos perskaitytos ant viešų susirinkimų, leisti per vieną iš lietuviš-

kų laikraščių ir po tam atepaudinti į knygą, kurių po vieną egzempliorių gaus kiekvienas iš prigulinių pri «Žmonių Universiteto». Užbaigus «Ž. U.» reikalus, tapo atnaujinta M. P. R. kuopa. Kuopos komitetas pasiliko senasis, S. Michelsonas, o sek. J. P. Raulinaitis. Pinigų susidėjo \$6.50.

J. P. Raulinaitis.

SAJUNGOS REIKALAI.

L.S.S. Centro Sekretoriaus Pranešimai.

278) Ant 151 kp. užklauso, ar A. Baranauokas gali priimti aukas dėl kankinių, paaiškinta, kad sulgy P.K-to Tar. 35 gali.

279) Adm-ja prisiuntė Centro Sekr. išlaidas, bet už svetainę dėl C.K-ių konferencijos atsisakė mokėti.

280) Ant F.J.Bagočiaus pareikalavimo sugražintas jo rašytas laiškas dėl «Kovos» reikalaujantis jo (Bagočiaus) išteisinimo.

281) RRK-tui pasiūsta drg. A. Baranauko, LSDP. Igaliotinio patėjimimas, kad RRK-tas nesųstų pinigus bile kaip dėl sušelpimo ypatų ir neišduotų tuomi pedsaką Rusų valdžiai.

282) Adm-jos pranešimas, kad dabartinė Čarterio K-ja negalima priprašyti prie darbo, pasiūsta P.K-tui.

283) Komisijai perėmimo RRK-to lždo nuo buvusio RRK-to išdininko J.O.Širvydo priduoata RRK-to knygos, dokumentai ir čekis ant J.O.Širvydo vardo ant \$61,02. Taipgi pranešta, kad J.O.Širvydas sutinka perduoti RR. Iždą komisijai September 3 š.m.

284) Ant 124 kp. reikalavimo, idant prisiųstų konstitucijas, paaiškinta, kad dar nėra atspaudinta.

285) S-gos Archivan pasiūsta P.K-to atmetas tarimas linkui dirbimo «electro plates» dėl «Mot. ir Soc.», atmetas todėl, kad tą dalyką aptarė konferencija.

286) J.Griniaus užklausta, pagal P.K-to nutarimą (kuris dar nepagarsintas), ar literatūrą 1906-7 metais J.Griniaus pirkto dėl Sąjungos iš LSDP-jos, ar iš privatiškų ypatų.

287) Drg. J.Stasiulevičius pridavė dokumentus iš laiko jo sekretoriavimo V.K-te. Dokumentai perduoti Archivo Kom.

288) Archiva Sutv. K-jai priduoata S-gos dokumentai, kuriuos drg. M.M.Račiutė pridavė iš «Kovos» Adm-jos.

N.Y. City 2, IX, 10.

LSS. Centro sekr. Aug. Purvis

Pildančiojo Komiteto Tarimas N 55.

Raportas Pild. Komiteto Atstovo.

Atstovas atsilankė Administracijoje July 28 ir 29 š.m. ir pagal įsakymą P.K-to patyrė dalykus sekančiai:

Ant įsakymo 1 mo:

a) Sąjunga turi skolu ant \$1696.80;

b) Sąjungai skolingų:

Už pašal. darbus ir literatūrą iš Dubicko ir Bagočiaus administratorlavimo laikų	\$632.39
Už apgarsinim. iš Dubicko ir Bag. laikų	\$382.50
Už literatūrą dabartinio administratoriaus	\$185.84
Už apgarsinimus	\$319.56
Už pašalintus darbus	\$134.02
Viso	\$1654.31

(Sąjungos ižde rodosi, pagal knygas, pinigų \$604.64).

c) Iš Sąjungos iždo priguli «Mot. ir Soc.» tondui (paskolės, aukos ir prenumerata) \$1020.75, iš kurių jau yra išmokėta už rankraštį \$120 ir už pradėtąjį darbą prie tos knygos \$27, taigi priguli tam fondui iš S-gos iždo tik \$873.75.

d) «Rev. Dainų» fondui priguli \$182.01 iš S-gos iždo.

2-tras. Buvusis S-gos išdininkas, A. Stanelis, atsisteisė su Sąjunga sekančiu būdu. Jis su S-gos pinigais apmokėjo dalį S-gos skolų, o rešta pridavė pinigais; bet tie pinigai nėra įtraukti į LSS. apyskaitų knygas, nėgi pakvituoti «Kovoje». Kvitos apmokėtų skolų pridutos C.K-tų konferencijai.

3 čias. Ant bankos čekių iki šiam laikui pasirašinėjo tik vienas administratorius ir S-gos pinigai padėti bankoje J. Griniaus vardu. STKK-jos vienas narys nepasirašinėjo ant bankos čekių, kaip buvo nutarta V suvažiavime, dėl sekančių priežasčių: 1) Drg. Valadka neapsiėmė, 2) kiti du draugai Valys ir Kairys nesant pilnamečiais nebuvo pripažinti administratoriaus kompetentiškais tą atlikti, o dabartinė komisija iki šiam laikui nieko tame neveikė, nes vos tik-ką buvo užtvirtinta.

Pasarga. Patirta taipgi, kad daugelis bilų apmokama «cash» net ant sumos \$60.00.

4-as. a) «K-os» Adm-jos knygos, apart piniginių knygų, nėra sutvarkytos. Tūlos nėra surašytos nuo pat pradžios dabartinio Adm-riaus užėmimo vietos. Vienok Adm. žadėjo ūmu laikų pa sirūpinti jų sutvarkymu. b) Mėnesinės apyskaitos «Third Balance» nėra daromos.

5-tas. STKK-ja neėmė į atydą ir nieko neveikė linkui neaiškumų, nurodytų per C. Knygų Perž. K-ją 1909m., nes ji pirmą sykį tik susirinko July 27 š.m. Pirmesnėji TKK-ja taipgi nieko neveikė.

6-tas. STKK-ja iki šiam laikui tik užtvirtino bilas ir perkuodavo apyskaitų sątraukas piniginiėje knygoje, o apie suskaitymą turto nieko niekad nėra veikusi, ir turtas (literatūra) nėra užlaikoma, kaip buvo nutarta II V.K. suvažiavimo.

7-tas. Nominacijos pasekmės nepatalpintos iš priežasties, kad: a) Mažųjų raidžių nėra užtektinai. b) Didėsės raidės užima per daug vietos «Kovoje», taipgi cifrų ir linijų nebuvo užtektinai. c) Statymas su mažomsioms raidėms yra apie trigubai taip brangus, kaip su didžiomsioms.

8-tas. Kadangi detališkas išguldymas zecerių darbo sąlygų ir santikių «Kovos» spaustuvėje užimtų labai daug vietos, ir kadangi buvo paaiškintas tas dalykas C.K-tų konferencijoje, kuri jį galutinai išrišo, todėl čia tą visą paaiškinimą apleidžiu.

9-tas. Iš kolektavime skolų Adm-ja, apart parašymo laiškų, naudojasi «Collection Agency», per kurią išgauna pinigus. Skundimu teisme nebūtų galima naudotis LSS. vardu, pakol «Kova» nėra įkorporuota kaipo business įstaiga (pagal Adm. pranešimą).

10-tas. Kaip matosi iš čion paduodamų raporte pranešimų, tai tūli dalykai Adm. nėra vedami atsakančiai, nors kiti vėl, vedami ganėtinai gerai.

11-tas. Patirta kad raidės nėra bereikalingai perkamos ir kad jų dar vis stoka. Kada raidės buvo perkamos, buvo tai daroma pagal reikalingumą ir su pritarimu zecerių ir redaktorius.

12-tas. S-gos pinigai laikomi «Commerce Bank» Philadelphiaje, ant J. Griniaus vardo ir J. Grinius čekius ir «Money Order» maino kaipo «Kovos» išleistojas (Publisher).

13-tas. Prie dabartinio darbo ir Adm-jos tvarkos, tai yra reikalingas pagelbininkas prie spaustuvės atlikti tokius darbus, kurie nepriguli reguliariškiems zeceriams, nėgi kuriuos neprivalo Adm-rius atlikti.

14-tas. Patirta, kad zeceriai ir STK.K-jos nariai yra tankiai tie patys žmonės.

15 ir 16-tas. Klausime bilų, pridutų p. J.O. Širvydo, buvo surinkti visi dokumentai, koki tik Administracijoje radosi, ir lytėjosi to klausimo, ir priduoti C.K-tų konferencijai, kuri tą klausimą galutinai išrišo.

LSS. P.K-to įgaliotinis *M.M. Račiūtė.*

Nepaisant, kad augščiau pridutas raportas buvo išduotas C. K-tų konferencijai, aš įnešu 1) kad jis turi tilpti «Kovoje; 2) į

nešu, kad P.K-tas atidėtų aptarimą klausimų tilpusių šiame raporte, iki nebus patilpęs C.K. konferencijos protokolas «Kovoje», iš kurio būtų matoma, koki klausimai nebuvo k-jos išrišti.

New York City. ? P.K.Narys *M.M. Račiūtė,*
E. Pittsburg, Pa. 19 VIII, 10. „ *B.K. Kondratavičius.*

Nors tas raportas priguli vien tik C.K. konfer. žiniai, bet dėl geresnės žinios sąjungiečiams apie abelną stovį S-gos gali tilpti «Kovoje».

Baltimore, Md. 24 VIII, 10. P.K-to Narys *P. Grinius.*

LSS. Centro Sekretorius *A. Purvis.*

New York City. 31, VIII. 10.

LSS. IV-ta visuotina viršininkų nominacija.

August 29 š.m. tapo išsiuntinėta visoms kuopoms ir pavieniams nominacijos blankos, kurios turi būt išpildytos pagal blankose esančius nurodymus ir sugražintos nevēliaus *October pirmą,* š.m. Blankos, kurios nebus išpildytos pagal nurodymą, arba sugražintos vēliaus paskirto laiko, *nebus paimitos į atydą.*

Blankos po išpildymui turi būt gražinamos ne ant Centro sek. antrašo, bet komisijos, kuri tvarkys balsus, antrašo: *J. Šukys, 120 Grand str., Brooklyn, N. Y.*

Kuopos ir pavieniai, negavusieji blankų, kreipkitės pas Centro Sekretorių.

LSS. Centro Sekretorius *Aug. Purvis.*

New York City, 31 VIII 10.

218 W. 124th str.

Pabandykite «TURKEY RED» Cigaretus.

Tūkstančiai mūs žmonių rūko šitą puikų skyrių, kad galima geriausiai parūkyti už žemiausią kainą.

Daugelis šimtų šito laikraščio skaitytojų, pastojo entuziastiškais rūkytojais **Turkey Red Cigaretu**, nuo to laiko, kaip mes patarime visiems rūkytojams išmėginti šitą naują puikų skyrių.

Rūkytojai pamatė, kad «Turkey Reds», kurie padaryti vien iš tyriausio Turkijos tabako lapų, turi kuomaloniausią kvapsnumą ir skonį, ir kuolabusiai užganėdina rūkančius, geriau negu kiti cigaretai, kurinos parduoda du kartu brangiau, negu dešimts už dešimts centų.

Tiems, kurie dar neapsipažino su malonumu rūkant «Turkey Red», mes vėl patariame išmėginti šituos cigaretus. Pabandykite juos kartą ir jūs norėsite juos visados vartoti. Niekados pirmian teip geros vertės cigaretai nebuvo pasiūlomi mūsų žmonėms už taip žemą kainą, kad net ir nelabai pasiturintieji gali juos rūkyti.

Todėl neatidėliokite: Nusipirkite skrynelę **Turkey Red** cigarečių šiandieną; turėkite smagumą gyvenime, kól galite: Turkey Red cigaretai padės jums turėti smagumą gyvenime, o kadangi jie prekiuoja taip mažai, jie prigelbės jums sutaupyti pinigus!

Pranešimas.

L.S.S. Centro Komitetų konferencijoje išrinktoji komisija, Sept. 3, 1910 m. priėmė nuo buvusio Rev. Rėm. K—to išdininko p. J. O. Širvydo, R. R. K—to izdą čekiais, vieną: ant \$207.71 antrą, ant \$61.02; labu ant — \$268.73.

Todėl su p. J. O. Širvydu R. R. K—to reikaluose dalyka užbaigtas.

Iždo priėmimo Komisija { *P. Sinkus.*
J. Šukys.
J. Šaltis.

Sept. 3. 1910. — Brooklyn, N. Y.

L.S.S. įplaukos nuo Liepos 1-mos dienos 1909m. iki Liepos 1-mai dienai 1910m.

	Kp. mėn.	Pav. narių duoklės	Prenum. 'Kovos'	Pav. „K“ numerij	Apgarsnimal	Literatūra	Čarterial	Kovos Fondas	Literat. Fondas	Pašalin. darbai	Pren. Mot. ir S.	Pren. Rev. Dain.	Visoki Iplaukm.	Viso Labo
1909	LIEPOS	146 60	6 70	15 48	18 25	42 52	—	4 60	19 07	156 74	1 52	50 00	—	467 46
"	RUGPJUTIS	252 60	6 00	15 88	50 50	67 36	4 00	1 07	—	12 90	6 00	25 50	9 50	451 81
"	RUGSEJIS	211 05	11 40	15 00	2 15	55 59	2 00	20	—	81 52	11 00	25 00	21 80	487 96
"	SPALIS	204 80	8 10	30 67	—	33 75	1 00	4 20	—	25 27	25 00	24 00	20 50	479 88
"	LAPKRITIS	210 90	8 50	20 50	85	29 30	—	33 15	—	67 48	41 53	9 00	31 10	511 04
"	GRUODIS	194 70	15 40	44 97	1 00	12 90	—	1 00	—	51 05	17 00	9 00	21 41	427 72
1910	SAUSIS	263 85	22 85	68 51	3 83	33 28	1 00	13 75	—	82 15	13 00	9 00	26 50	618 58
"	VASARIS	280 00	23 30	33 50	2 95	53 22	1 00	—	10	31 45	15 15	7 01	14 90	554 16
"	KOVAS	233 50	2 50	25 91	65	49 00	3 00	—	—	81 83	538 05	8 00	20 24	992 09
"	BALANDIS	275 05	13 40	22 25	—	57 97	2 00	—	—	69 02	84 75	—	15 90	619 88
"	GEGUŽES	201 85	18 70	27 94	35	58 95	2 00	—	25	137 42	20 00	6 00	20 70	580 48
"	BERŽELIS	214 35	7 40	21 00	3 15	136 81	1 00	2 25	—	55 25	8 00	1 00	23 70	649 81
		2689 25	144 25	341 59	14 43	672 41	17 00	60 22	19 42	854 58	781 00	179 51	228 05	6788 77

L.S.S. išlaidos nuo Liepos 1-mos d. 1909 iki Liepos 1-mos 1910m.

	Algos	Kovos Išlaidos	Spaust. įrankiai	Literat. pirkti	Paš. darb. išlaidos	Namų išlaidos	LSS. knyg. išleidimas	Krasa ir ekspresai	Ivairios smulkm.	Skolos atiduota	Sajungos išlaidos	Viso labo
1909	LIEPOS	110 00	175 78	—	84 95	31 30	25 00	29 10	4 04	—	—	460 17
"	RUGPJUTIS	100 00	158 32	—	21 40	37 78	—	35 18	21 92	—	—	374 60
"	RUGSEJIS	100 00	155 18	5 94	47 51	40 80	—	32 79	19 09	5 00	—	406 81
"	SPALIS	100 00	206 48	2 32	25 68	29 99	12 08	20 20	21 34	20 28	4 75	508 51
"	LAPKRITIS	100 00	199 14	29 60	—	36 95	—	16 19	28 87	—	—	456 65
"	GRUODIS	100 00	178 00	49 16	17 00	43 61	20 70	19 22	6 72	—	3 07	486 23
1910	SAUSIS	100 00	205 50	9 21	—	63 97	23 25	15 97	47 54	4 20	6 73	526 97
"	VASARIS	100 00	180 17	74 59	66 73	32 75	—	21 29	8 90	—	—	534 44
"	KOVAS	100 00	214 50	9 69	26 97	73 49	—	15 58	31 51	75 00	7 09	606 53
"	BALANDIS	100 00	204 02	—	26 77	65 25	—	19 85	58 85	10 00	—	525 52
"	GEGUŽES	100 00	204 49	40 25	7 88	239 51	—	19 48	24 31	15 00	15 52	706 38
"	BIRŽELIS	100 00	203 51	68 08	23 96	77 14	10 00	14 13	11 22	10 00	14 17	574 71
		1210 00	2285 09	282 90	205 93	516 52	91 08	261 98	279 51	139 48	51 33	6182 02

Klaidų atitaisymas.

Atskaitose už gegužės mėnesį klaidingai patilpo atėmimas išlaidų nuo įplaukų, todėl izde turėjo likti \$602 10, o ne \$693.10. Iš tos priežasties klaidinga atskaita ir už berželio mėn. Metinė atskaita yra peržiūreta rūpestingai ir paduota teisingai.

Padidėjimo LSS. turto ir kitų dalykų, dėlei stokos laiko, nepaspėjome padaryt apyskaitų. Kaip matot iš Raporto P.K. Iga- liotinio, jog šiais metais S-gos pinigai stovis žymiai pasigerino. Tad, draugai, tik narsiau prie darbo, o pajudinsim žemę!

Pranešimas.

LSS. kuopoms New Yorko apielinkėj ēsančioms, Septemberio 11 dieną, 1910 m. 2 val. po pietų, Rend Schoolėje, 112 East 19 th St. New York City, atsibus konferencija per 52 kuopą šaukiama, dėlei įsteigimo Propagandistų Religijos.

Tą pačią dieną, ir toje pačioje salėje, atsibus 52 kuopos susi- rinkimas nuo 1 val. po pietų, kuriame bus nominuota S—gos cen- traliniai viršininkai. Už tai kiekvienas narys privalo atsilankyti susirinkimam ir ne vėliau kaip ant 1 val.

Sek. P. Sinkus.

Brooklynėčiams.

Septemberio 10 d. bus lietuviskos prakalbos ant Berry ir Grand st. kampo, parengtos LSS 19 kuopos; todėl gerbiamoji vi- suomenė užkviečiama pasiklausyti; taipgi draugams 19 kuopos pranešu, kad susirinkimas 19 kp. bus Septemberio 9 d. vakare, Tautiškoje salėje ant pirmų lubų. Tad malonėkit pribūti, nes yra daug svarbių dalykų. Nominacija Centro viršininkų ir reikia ap- kalbėti link rengemo lošimo «Kainas» (V. Kudirkos parašytos), nes aktoriai jau gerojai išsilavinę.

J. Šaltis.

Įeigų \$6738.77

Išeigų \$6162.05

Lieka Izde \$576.72

Senojo izdo nuo A.M.Stanelio \$29.67

Viso kartu \$606.39

J. Grinius, Administratorius.

Turtų Kon. Kom. { J. Skuodžius
M. Zdanauckas

Pranešimas LSS. 78 kuopos draugams.

Pranešu visiems viršminėtos kuopos draugams, jog mėnesinis susirinkimas atsibus Nedėlioj 11 dieną Rugsėjo, svetainėj M. Griš- konio, prie Wyoming Ave. Exeter Boro, Pa.

Susirinkimas prasidės 2 val. po pietų. Taigi malonėkit visi draugai atsilankyti ir naujų draugų atsivesti.

Org. J. Danauskas.

Didelis Teatras!

Parengtas muzikališkos draugystės,— «Lietuvių Darbininkų Choro», nedėlioj 11 d. Rugsėjo (Sept.), Hull House, Halsted ir Polk St. Svetainė atsidarys 6 val. vakare, išpildymas programo prasidės 7 val. Statoma ant scenos Br. Vargšo 3—jų veiksmų dra- ma «Paskutinė Banga». Tarpais bus monologai ir deklamacijos; po teatrui uždainuos «Lietuvių Darbininkų Choras» keletą gana puikių dainų. Ant galo bus Extra keletas įdomių dalykų.

Tikiėtų kainos: 50, 35 ir 25 centai.

Užkviečiame atsilankyti visus, be skirtumo pažiūrų ir lyties kuoskaitlingiausiai; šitos draugystės siekiu yra publiką užganė- dinti perstatymais, o nežiūrinti pelno, ką daro daugelis kitų drau- gysčių. Su pagarba Komitetas.

ŽEMAITES RAŠTAI

Antra pataisyta laida, leidžia pnameruator keliu.

Jei lietuvis, svetimą duoną bevalgydamas, užmirštų Lietuvą, jos žmones, jos buvį, sielvartus, linksmybes, bet bundančios sąmonės kurtomas, panorėtų atgalvinti kudikystės vaizdelius, pasakyčiau jam: skaityk Žemaites Raštus.

Jei lietuvis, noris išsitobulinti lietuvių kalboj, klausų kokiū būdu gali tai padaryti, atsakyčiau: skaityk Žem. veikalus.

Jau atėjo visi Žemaitės raštai galutinai prirengti spaudai. Todėl, pasiskubinkit tuoj užsiprenumeruoti, nes kaip išeis iš spaudos, bus daug brangesni. Naudokitės iš progos!

Prenumerata dabar už visus raštus tik \$1.00.

A.Žymontas

318 Broadway, So. Boston, Mas.

ANT PARDAVIMO BUČERNE

Štoras kampinis, gerai įrengtas, ledui baksai ir kiti įrengimai naujos mados. Biznis gerai išdirbtas. Parsiduoda labai pigiai. Kreipkitės šiuo antrašu: :: ::

SIMON MEAT MARKET
Kampas So. 2nd ir McClellan St's
Philadelphia, Penn'a

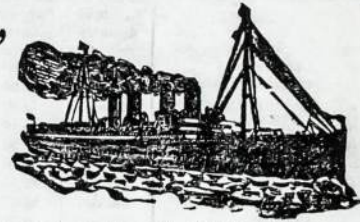
Darbo Biuras.

Vyras ir pati, merginos prie namų darbo, vyriškiams vietos, auklės, prie vaikų gali gauti geras vietas ir geras algas; nieko neimame, kol neįstatome į vietą. Kreipkitės šiuo antrašu:

German Employment
1312 Filbert st. Philadelphia, Pa.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA
Lietuviška Banka
Philadelphia, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų. Išmains pinigūs ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikiety.

Parduodame geležinkelių tiketus į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

Labai smagu skaityt „BALTRAMIEJAUS NAKTIS“.

Šitoje knygoje atrasi daugiau juokų nekaip dešimtyje juokdaruose laikraščiuose per 10 metų, daugiau patiekos nekaip išgeriant 10 baškų alaus, daugiau gerų rodų, persergėjimų, nekaip visuose senmergių, gyvenaščių ir davatkų leistruose ir daugiau smagus pakutenimo, nekaip per rugpjūtį ant šaldžių vakare klerikai su merginoms ir tt. Jeigu neturi tos knygos, tai nelauk ne menseslo, ne dienos, bet tuojau pasiuskie 75c., o apturesi, adresuojant:

J. Naujokas, 120 Grand str., Brooklyn, N.Y.

Apturejęs tą knygą tuojau patogiai atsisesk ir skaitydamas ją turesi daugiau džiaugsmo, nekaip už 75 dol. radę, daugiau karsčio, negu klebonas nuo davatkos.

Keystone Phone Main 14-28
Bell Phone Lombard 2506 A.
VISIEMS ŽINOMAS
DR. PHILIP ROVNO
423 PINE ST., PHILADELPHIA, P.A.
Prisimimo: Iki 10 1/2 ryto. Nuo 2 iki 3 P.M.
valandos: Nuo 6 iki 8 vakare.
Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.

DR. RICHTER'S "PAIN-EXPELLER"

Su vienu buteliu
Pain Expelerio
Galit askausmu giltine praginti. Šiems vaistams dėl sutepimo negal joki kiti lygintis. Niekas neduoda teip greito palengvimo ir pastovenciai skausmuose Romatizmo, Neuralgijos, Išsisukimo, Sudurdimo t.t. Gaunami visose aptiek. už. 25 ir 50c.
F. AD. RICHTER & CO.
215 Pearl st., New York.
Temykit ant Ankerio ženkle apsaugojimo

KATALIOGAS DYKAI!
Kas Nusipirks Naują juokingų dainų Knygelę dainų Vainikielis' kurios prekė 15 cent. tam Prisišimsime **Katalioga Dykai**. Tame kataloge Telpa aprašymai apie Elektriškų krutancijų paveikščių mašinas. **Magiszkas Sztukas**, lempas, visokių gatunkų knygas, drukuojemų mašinėliu **Armoniku** koncertinu Britvu, Laikrodėlių, Auksinių rašomų plunksnu, Spilky, Žiedų, Lenciugėlių, Strielbų ir tt.
George A. Pupauskys & Co. Dep. 1
2342 S. Leavitt St. Chicago, Ill.

PARANKIAUSIAS DARBO ŽMONEMS LAIKRAŠTIS

„RANKPELNIŠ“

Laidžiamas L.S.S. Didžiojoje Britanijoje. Eina kas savaitė. „RANKPELNIŠ“ stovedamas ant darbininkų reikalų sargybos, rupnaisi sutelkti žinias apie darbininkų judėjimą valriuose kraštuose. „RANKPELNIJE“ tilpsta apart žinių ir moksliski straipsniai, apysakos, statistikos ir t. t. In šita skyrių rašo įžymesniejie Europos lietuvių rašejai. „RANKPELNIŠ“ kaina: metam \$1,50 pusei metų 75c, trims mėn. 40c. Pinigus ir laiškus reikia siųsti šiuo adresu:

„Rankpelnis“ Lily Bank, Bellshill SCOTLAND

Reikalaudamas numerio pažifūrėti įdekte stampą už 2c.

Kiekvienam Sąjungos draugui reikalingi.

Grazus prie laikrodėlio socialistiškas reteželis su globu, broliškai sveikinancios dvi rankos arba su švyturiu ir socialistišku parašu. Preke už vieną 25c. Socialistiški ženkleliai visokių gatunkų: paprasti—preke 5c, paausuoti—25c; daugiaus imantiems nuleidžiamas nuosimtis. Reikalaudami sluskit pinigūs kraos ženkleliais arba Money Orderiu.
„Kovos“ Administracija.

BUK VYRAS

50,000 KNYGU
Vysai Dykai Del Viru

Ta knyga yra stebuklinga ir siusta yra tyk del vyrų. Knyga ta prastais, suprastais žodžiais pasaka kaip gal atgauti vyriškuma, isigydyti nuo uznudijima krauja arba sypili, nubiegima sieklos, patrotitu stypribe, pučkus ir kitus išmietimus, negromulavima, patrotitu stypribe, pylva, kiapenu, inkstu ir pusles ligas, rumatizma, gonorrhoea arba triperi, naujai igautas lygas, strictura ir vysas vyrų lygas, gal buti išgidomas sava namuse privatiškai, slapta ir labai pygjai.
Ta, dykai igauta knyga, pasakis jums kodėl jus kentat ir kaip gale galutinai isigydyti. Knyga ta yra krautuvė žinios, katrus ture žinoti kožnas vedes arba nevedes vyras. Ta knyga yra parašita par Daktara, katras atsydave ilgo lajka tyrinejimu tu, specialisku lygu. Temykit, jog ta knyga yra siusta vysai dykai, užmokam už pačto, ing užpečetita konverta. Nesiusk nekokiū piningu, tyk parašik sava varda, ir adresa ant žemiaus paduotu kuponu, katru siusk muma šendena.
DYKAJ GAUTOS KNYGAS KUPONAS.
DR. JOS. LISTER & CO., 1 903 22 Fifth Avenue, Chicago:
Godotinas Tamista: Pagal Tamistos prizadiejima, aš noriečiau jog Tamista prislustumel man vysal dykai vėna jusu knyga del vyrų.
Vardas: .....
Adresas: ..... Steltas: .....

Draugai skaitykit ir platinkit

„Kova“